

EGY AZ ISTEN

Unitárius Közlöny

KOLOZSVÁR, 1888–1948/1990. • 21. (81.) ÉVF. • 6. SZÁM. • 2011. JÚNIUS • ÁRA: 2,00 LEJ

Fotó: Fülöp Lóránt

Mit és hogyan énekelünk?

Énekeskönyvünk korszerűsítése évszázados léptékű. 1837-ben Aranyosrákosi Székely Sándor püspök egységes Unitárius Énekeskönyvet állított össze, amelyet 87 évig használtak a gyülekezetek. A ma is használatban levő énekeskönyv 1924-ben készült. Azóta több kiadást is megért. Változtatások nélkül. Az évszázados lépték alapján (is) mostanság időszerű lenne. Márk Attila énekező vallomása szerint nem a modernizálására, hanem a megtisztítására van szükség. Ezért van, hogy az énekezők és az

egyház zenei életének fejlődését segítő akarat egyre erősebb az egyházban. Azért, hogy istentiszteleteken, gyülekezeti alkalmon, ünnepeken Istent dicsérő magasztalásaink úgy szóljanak, ahogyan arra énekeskönyvünk szép pünkösdi zsoltára buzdít: „Rengjen a föld belé, úgy énekeljetek, / Hálátelt szívedet öntsd ki, kicsiny sereg.”

Az *Unitárius Közlöny* szerkesztősége ilyen pünkösdi ünnepet kíván minden kedves Olvasójának.

A tartalomból:

- 1 „Lelki ráadás”
- Kántor-továbbképzés
- 2 Vásárhelyen
- Popa Márta magáról és a kollégiumról
- 5
- 9 Életszerű tanulmányút
- 11 A szabadság szerelme

„Kitöltök lelkemből minden halandóra...” (ApCsel 2,17b)

Az egyház hírei

Szabédi Lászlóra emlékeztek május 15-én szülőfalujában. Az istentiszteleten Varga Sándor nyárádszentmártoni és Jenei Sándor Levente helybeli lelkész mondott beszédet. Kecskés Csaba marosvásárhelyi esperes azokra a vendégekre is emlékezett, akik már nem lehettek jelen az ünnepen.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének (ULOSZ) szervezésében április 27–30. között négynapos kiszálláson vett részt 28 erdélyi és magyarországi unitárius lelkész. A munkaértekezlet a közös utazás és együttlét élményén kívül előadásokkal, vitákkal, valamint istentiszteleti alkalmakkal egészült ki. A házigazda Kászoni József lelkész volt.

Az egyházak és az RMDSZ képviselői az új oktatási törvényről, annak a felekezeti oktatásra vonatkozó vetületeiről tanácskoztak Kolozsváron május 6-án. Markó Béla miniszterelnök-helyettes elmondta: az oktatási minisztérium rövidesen bizottságot hoz létre, amely minden püspökséggel külön-külön tárgyal a felekezeti oktatásról. Az egyházak képviselői üdvözölték az oktatási törvény azon előírását, melynek értelmében a válásóra bekerült a kötelező törzanyagba, ugyanakkor számos kérdést fogalmaztak meg a felekezeti, egyházi iskolák és óvodák létrehozásáról. A tanácskozáson jelen volt Király András és Nagy Zoltán államtitkár, Pásztor Gabriella államtanácsos, Kötő József képviselő és Lakatos András, az RMDSZ oktatási főosztályának vezetője. Az egyházakat Jakubinyi György római katolikus érsek, Papp Géza erdélyi református és Bálint Benczédi József unitárius püspök, illetve egyháztanácsosok képviselték.

Május 10–12. között lelkeszi értekezletekre került sor. A kolozs-tordai és a székelykeresztúri egyházkör lelkeszei Sinfalván, a háromszék-felsőfehéri és a küllői egyházkör tagjai Nagyajtán, a székelyudvarhelyi és a marosi egyházkör lelkeszei pedig Kénosban találkoztak. Andrásai Be-

nedek oktatási előadótanácsos az új oktatási törvényről tartott előadást, az egyházi sajtóról Sándor Krisztina médiareferens és Demeter Sándor Lóránd, az UK főszerkesztője értekezett.

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium végzős diákjainak ballagási ünnepségére 2011. május 21-én került sor a belvárosi unitárius templomban. A székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium diákjainak ünnepsége 2011. május 26-án volt a helybeli unitárius templomban, mely az iskola központi parkjában folytatódott.

Családból családba – nemzedékről nemzedékre címmel tartottak május 1-jén családnapi konferenciát a sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközségben. A Háromszéki Közösségi Alapítvány támogatásával szervezett rendezvény célja az volt, hogy az együtt élő nagycsaládok korát idézve, a jelenkor családellenes kihívásait el-lensúlyozva mutasson rá a társadalom legkisebb közösségének értékeire.

A május 1–8. között tartott sepsiszentgyörgyi városnapok vendégsegében negyvenfős lupényi magyar küldöttség is szerepelt. A látogatás a lupény-vulkáni és a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség közötti kapcsolatnak köszönhető.

Május 4-én ülésezett a Kiadó- és Médiabizottság. Az ülésen a fényképezés számára kiírt pályázatot is számba vették. A 23 pályázat elbírálásához Henning János, Ádám Gyula, Erdély Bálint Előd, Fekete Zsolt fotóművészeket, Könczey Elemér grafikus, illetve egyházi részéről Gyerő Dávid tanácsost és Molnár Lehel levéltárost kérték fel. A bírálók megállapodtak abban, hogy kijelölik az első öt olyan pályázót, akikkel a továbbiakban az elnökség tárgyal a teljes egyházi fényképtár elkészítéséről. A pályadíjat (1000 lej) a székelyudvarhelyi Márton Ildikó nyerte el, aki a bíráló bizottság értékelése alapján a

legmagasabb pontszámot érte el. Sorrendben őt követte Magyarai Hunor és Bálint Zsigmond (közös pályázattal), valamint Czire Alpár, Maksay Ádám és Szentes Zágón.

Liszt Ferenc születésének 200. évfordulója tiszteletére május 22-én emlékhangversenyt szerveztek a marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius templomban. Bevezető előadást tartott dr. Elekes Márta egyetemi tanár. Közreműködött a Zenepedagógiai Kar vegyeskara Orosz Pál karnagytanár vezetésével, Kilyén Ilka színművésznő, Madaras Ildikó szopránénekesnő, Csíky Borka Boglárka gordonka-, Andrada Stoica és Demeter Csaba zongoraművészek, valamint Csécs Márton unitárius gyakorló tanár.

Kriza János születésének 200. évfordulója alkalmából a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség és a Kriza János Unitárius Dalárda május 21-én emlékünnepeket tartott. A népköltészeti gyűjtő és püspök életéről és munkásságáról Kisgyörgy Zoltán tartott előadást, balladákat adtak elő az unitárius ifjúsági egyesület tagjai, népdalfeldolgozásokat és más kórusműveket hét kórus énekelt. A megemlékezés záróakkordjaként kopjafát avattak.

Kovács Sándor unitárius lelkész 2011. május 18-án, életének 60. évében, sok szenvedést hozó nehéz betegség után elhunyt. 1951-ben született Nagyajtán, 1976-ban szentelték lelkésszé. Lelkeszi állomásai: Marosvásárhely, Magyarzsáka, Szőkefalva-Küküllőszéplak, Bodos. Temetése május 20-án volt: a magyarzsákodi templomban a szertartást Kecskés Csaba esperes és Bálint Benczédi Ferenc püspök végezte. Búcsúbeszédet mondott Keddi Mózes, Székely Kinga és Simó Sándor esperes. A nagyajtai temetőben helyezték végső nyugalomra, a szolgálatot a templomban Fekete Levente helyi lelkész, a sírnál Bálint Benczédi Ferenc püspök végezte. Emléke legyen áldott.

Lelki ráadás

Pavelka Attila

Néhai szónoklattan-tanárom gyakran idézte azt a megállapítást, amely szerint „a *homo faber*től – azaz a szerzőkészítő embertől – a *homo electronicus*ig mindenki arra vágyik, hogy elmondjanak neki egy történetet”. Ezt és az ehhez hasonló megállapításokat a magam részéről tudomásul vettem, nem sokat vitattam, amíg a közelmúltban olvasmányaim között rá nem bukkantam e kijelentés eredetére.

Henri Bergson, a huszadik század első harmadának legnépszerűbb francia filozófusa állapítja meg azt, hogy „a mesemondó tevékenység az emberi faj létfeltételeiből származik, (...) melyet az élet alapvető követelménye támasztott”. Szerinte „a teremtmény lendületnek a megállása megadta a mesemondó tevékenységet, amely kidolgozza a vallásokat”. E velünk született tevékenység első célja a társadalom megszilárdítása, de arra is van szánva, hogy az egyént támogassa. Most hadd helyettesítsem az egyén és társadalom fogalmakat a hívó és egyház szavakkal, mert úgy gondolom, hogy ezek közelebb állanak hozzánk. Eszerint hívó és egyház kölcsönösen egymásba vannak foglalva – kölcsönösen tételezik egymást. Magyarán: nincs egyház hívek nélkül, és nincsenek hívek egyház nélkül.

Kisebbik fiam másfél éves korában nagy örömét lelte abban, ahogy a játékdobozból kizúduló, alig centiméternyi legókockák szétterültek a szőnyegen, alkalmat adva számára a markolászásra, dobálgatásra. Akkor még nem jutott el addig a felismerésig, hogy a kis figurákat egymásba illesztheti, a formák tapintása, egymástól való megkülönböztetése nyújtott számára örömet.

Talán mi is így voltunk útkeresésünk hajnalán, amikor még nem a dolgok közötti összefüggéseket kerestük, hanem mindent a maga valóságában próbáltunk felfedezni, min-

denre magyarázatot találni. Örömmel töltött el egy-egy aprócska felismerés is, amelyet féltve dédelgettünk, magunkban őrizgettünk... Barangoltunk a mesék, mondák, mítoszok világában, és ahogy az iskolában tanították, mindenből a tanulást próbáltuk leszűrni.

Vallásunk erősített és fegyelmezett – ahogy ez ma is így van. Ehhez állandóan ismétlődő gyakorlatok kellenek – számunkra ezek a szertartások. Mint ahogyan az állandóan ismétlődő gyakorlatok a katona testében megrögzítik azt az erkölcsi biztonságot, amelyre a veszedelem órájában szükség van.

Februárban kereszteleési szertartást végeztem a kórház koraszülött osztályán. Vasárnap hajnalban hívtak telefonon. „Egy órán belül ott leszek”,

geli légáram. Még soha nem ittam magamba oly mohón, mint akkor. Az említett filozófus talán hasonló helyzetre utalt, amikor leírta a következőket: „a mélységeiben megrendített lélek egy pillanatra megáll, mintha hívó hangot hallana. Aztán vitetni engedi magát, egyenesen előre. Érti a mozgató erő meghatározhatatlan jelenlétét. És akkor jön az öröm végtelensége, ráboruló elragadtatás: Isten itt van. Eltűnnek a problémák, eloszlik a sötétség.” Igen, de mit kezdünk az édesanya keserű fájdalomával, szenvedésével, végtelen gyászával? Mit mond majd otthon maradt gyermekének, mikor jön majd az ő testvére?

Éveken keresztül látogattam egy beteget, aki gyomor-, máj-, epe-, hasnyálmirigy-, patkóbél-panaszai miatt arra kényszerült, hogy sorozatos mű-

---

*„De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadtnak nektek.”
(Mt 6,33)*

---

válaszoltam. „Hamarabb, ha lehetséges, kérték, mert nem biztos, hogy addig élni fog az újszülött...” Egy alig tenyérynyi, pihegő test küzdött az életért. Az egészségügyi személyzet már lemondott róla, a lélegeztető gép sem volt már rákapcsolva. Még élt, amikor apró homlokát megérintettem a kereszttvízzel: „Én téged, László Attila megkeresztellek...”. Megrendülten álltam meg az ágy mellett, ahol a maga sorsára hagyva alig pihegett. A szeretet himnuszának szavai szárazon csengtek a kórteremben ... „akkor pedig úgy fogok ismerni”... rajta kívül még néhány koraszülött, hasonló körülmények között.

Egy órával később az újszülöttet elhamvasztották... Szédelegve baktattam le a nyolcadik emeletről. Az ajtón kijutva szembe csapott a friss reg-

téteknek vesse alá magát. Tevékeny, templomépítő keblitanácsosként ismertem meg. Legutóbbi látogatásomkor teljesen legyengült, csontvázszerű betegként láttam őt viszont. Szavai mélyen, szinte vádlóan érintettek: „Látja, tiszteletes úr, hogy nézek ki. Miért?” A zsolttár szavaival próbáltam válaszolni: „Lehorgadtam, meggörbedtem nagyon; naponta szomorúan járok. Erőtlen és összetört vagyok nagyon, s szívem keserősége miatt jajgatok. Uram, előtted van minden kívánságom, és nincs előled elrejtve az én nyögésem! Ne hagyj el Uram Istenem, ne távolodjál el tőlem! Siess segítségemre, oh Uram, én szabadítóm!” (Zsolt 38,7–10; 22–23. v.). Életszerűen fejezik ki egyes zsolttárok az Istenben bízó ember fájdalmát, gyötrelmét, szen- ➔

➔ vedését – és mindegyikük végén ott van a reménység a gyógyulásban, szabadulásban Isten segítségül hívása által.

„De keressétek először az ő országát és igazságát, és ezek is mind ráadásul megadatnak nektek” – idézem ismét a Hegyi beszéd részletét. A Hegyi beszédben Jézus szembeállítja a hamis vágyakat a tisztákkal, a világi törekvéseket – gazdagság, hírnév, tekintély – a keresztény törekvésekkel, az anyagiakat a lelkiekkel, az ételt és a ruhát Isten országával és igazságával.

A felszólítás magában foglalja a hívőkért és az egyházért ránk ruházott felelősségünket: részt kell vennünk az egyházunk és egyházközsegeink által szervezett tevékenységekben.

A bibliai magyarázat szerint Isten országát, azaz uralmát keresni azt jelenti, hogy „az ő hatalmának teljes megjelenésére tekintettel élni, és a jelenlegi életet e jövő fényében alakítani”.

Mi adatik meg? A megelégedettség érzése, hogy ne vágyjunk többre, mint amit képességeink, adottságaink, tehetségünk által el tudunk érni, és hogy ennek örülni is tudjunk. Mert miképpen „adatik meg”? – *Ráadásul*. Tehát egy többlet ez, ami Is-

ten, jobban mondva az Ő útját és igazságát kereső ember erkölcsi jutalma. Hogyan tudunk eleget tenni ennek a kérdésnek? Szerintem úgy, ha bizalommal tekintünk a jövő felé, nem oly gondterhelten, mint ahogyan sok ember teszi. Nehézségek és problémák természetesen vannak, de ezek leküzdése által juthatunk előbbre. Ki kell bontakoztatnunk, ki kell használnunk lehetőségeinket, nem azért, hogy önmagunkat reklámozzuk vagy nagyobb befolyásra tegyünk szert, hanem azért, hogy ezáltal is Isten dicsőségét növeljük. Egy unitárius-univerzalista lelkész a következőket írja: „a tapasztalat azt mutatja, hogy maga a szenvedés a mozgatórugó, amely életünket pozitív életcél felé lendíti. A szenvedés növekedéshez, emberi nemesedéshez vezet.” Szerintem a szenvedést látva és átélve kevesünknek jut eszébe bármilyen pozitív életcél. Más felekezettűek pedig azt vallják, hogy azért szenvedünk, mert bűnösök vagyunk. Ezt sem fogadjuk el, mert az eredendő bűnt elvetve azt mindenki személyes rossz cselekedetének nyilvánítjuk.

Mire ösztönöz ez a vers? Az önmagunkkal és az élet kihívásaival való illúziótlan szembenézésre, érte-

lem- és harmóniakeresésre, folyamatos önvizsgálatra és megújulásra. Kenéz Ferenc így vall *A megmérő idő* című versében: „Elborultak a csillagképek / kenyér-gondok és Krisztus-gondok közötti / jövődőt / támasztgat naponta föl a lélek. / Vajon ezenkívül van-e még valami / érdemleges felemlítenivaló az életünkben? / Gyermekkor kamaszkor férfikor / én mindezt jól tudom már / de vajon hová leszünk a bizonyosság nélkül – / hiszen most közeleg csak a megmérő idő!”

Az esti imádkozás közben, az „Én Istenem, jó Istenem...” után, midőn felsoroljuk azt, hogy kire vigyázzon, a hároméves „nagyfiú” azt kéri, hogy „most a kenyerest mondjuk el” – mert a kenyér fogalma maradt meg számára a legelevenebben a Mi-atyánkból, ehhez tudja társítani az imádság képeit, mert valahol egy igazságot, azaz egy bizonyosságot keres ő is – és talán meg is találja.

És mit teszünk mi? Húsvétkor az örök élet bizonyosságát kerestük, áldozócsüörtökön az öntudatra ébredését, pünkösdkor a lélek diadalát. Adja Isten, hogy mi is megtalálhassuk a magunk igazságát, felnőtt, hívó unitáriusokként egyaránt.

Március 18–19-én énekvezér-továbbképző tanfolyamra került sor Marosvásárhelyen, a Bolyai téri unitárius egyházköz-ség templomában.

Énekeljetek Istennek

Pálffy Tamás Szabolcs

A kétnapos tanfolyamon több témában is el lehetett mélyíteni a korábban már megszerzett elméleti és gyakorlati tudást: orgonaismeret és -karbantartás, koráljáték, elő- és utójátékok, karvezetés, énektanulás és énektanítás, passióéneklés. A megszólítottak két, énekkari munkanyagnak szánt darabot kaptak Kolozsvárról: G. F. Händel *Téged dicsérlek* című „skót zsoltárát” és Andreas Rauch *Száz ékes hangú kismadár* című kompozícióját, amelyeket a tanfolyamig kértek begyakorolni az EKT nevében értesítő szervezők.

A harminchárom unitárius énekvezért és egy kórusalapító lelkészt Sándor napján köszöntötte Bálint Benczédi Ferenc püspök dr. Molnár Tünde Erzsébet zene-tanárnő, az első előadó jelenlétében. Tekintettel arra, hogy a Kolozsváron ez év február 10-én keltezett értesítés minden egyházi alkalmazásban levő énekvezérnek

kötelező jellegű részvételt írt elő, Nagy László főjegyző-házigazda névsorolvasást is tartott.

Molnár Tünde, a Bolyai téri unitárius egyházközség egykori énekvezére vetített képes előadását orgonajáték hallgatása és organizztikai témájú szakkönyvek szemrevételezése tette emlékezetessé. Az estébe nyúló bevezető gyakorlati részét a helyszíni templomi orgonán való énekvezéri próbajáték jelentette, amelynek során négy okleveles kántor mutatott példát a résztvevőknek.

19-én délelőtt dr. Csíki Csaba zenetanárral három órán át lehetett karvezetést tanulni. A második előadó rögtönzött unitárius kórust is alakított az egyházi alkalmazásban levő és önkéntes énekvezérek közül, így férfi és nő kántorok négy szólamban énekelhettek kórusműveket. Később Madaras Ildikó arra hívta fel a résztvevők figyelmét, hogy „amit nagyon sokat használunk, az kopik, így hangszálaink is, tehát tudatosan kell odafigyelnünk hangszálaink karbantartására, hiszen a hangunk a kenyerünk”. Akiben eddig nem lett volna tudatos, most frappáns megfogalmazásban hallhatta, hogy a hangszerhanghoz képest emberi hangunk él, és ésszel szabályozható. Olyan gyakorlati kérdésekre kaphattunk választ, mint például hogy milyen táplálékkal segíthetjük hang-

szálaink karbantartását, miért hangszálkárosító a túl forró ital fogyasztása, miként „forrázza le” a tömény szesz ital hangszálainkat és vezethet hosszú távon a hangminőségi romlásához, hogyan segít a propolisz, a hagyma fogyasztása, mit tehet hangja óvásáért a kántor, amikor hóban és fagyban kilométernyi távon kell vezesse a temetési gyászmenet éneklését.

József napján kora délután a résztvevők címeres emléklapot és az *Unitárius Ösvény* egy-egy példányát vehették át a házigazda szervezőktől. A Marosi Unitárius Egyházkör felügyelő gondnoka, Váradi Imre nyáradszentmártoni-csíkfalvi kántor a Pedagógiai Líceumban szervezett záróebéd során köszöntö meg a szervezők munkáját, az énekvezér-képzés ügyében tett előrelépést. A marosi egyházkörben szolgáló kántorok részéről fogalmazódott meg az a gondolat, hogy szakmai kapcsolattartás érdekében hasznos lenne énekvezéri kommunikációs fórum létrehozása.

A kezdet jó volt, adja Isten, segítse ember, hogy legyen jó a folytatás is! „Énekeljete Istennek, zengedezze-
tek az Ő nevének!” (Zsolt 68,5)

Kántorgondok = az egyház gondjai!

Márk Attila árkosi énekvezér válaszol Jakabffy Tamás kérdéseire

Milyennek találod az énekvezéri munka megbecsültségét vagy elismertségét a Magad szolgálati helyén – és (ha általánosításra vállalkozol) az Erdélyi Unitárius Egyházban?

Az árkosi egyházközségnek mindig jó kántorai voltak, a falu részéről megbecsülésben részesültek. Tükrözi ezt a megbecsülést a kántori lakás mérete is. Ugyanakkor a falu unitárius közössége el is várja, hogy kántora megfeleljen az egyházban vállalt munkának. Amikor idekerültem, szinte természetes volt, hogy a dalárda újraalakuljon, és az istentiszte-

leti szolgálatok megfeleljenek a követelményeknek. Igazából őket kellene megkérdezni, meg vannak-e elégedve munkámmal. Visszajelzések természetesen vannak, például az az őszinte ragaszkodás, mellyel a kórus-tagok segítenek kántori munkámban, vagy az, hogy a falu közössége befogadott, otthon érezzük magunkat.

Ez merőben ellentétben van más egyházközségek esetével, ahol a kántori lakásokat átalakították vendégházakká, közösségi termékké, és az énekvezéri teendőket olyan zené-

szekkel oldják meg, akiknek nem megfelelő a zenei felkészültsége – mert ez az egyszerűbb és takarékosabb megoldás. Ez is jelzi, hogy az egyház zenei élete nem fontos a közösség számára.

Szerinted az unitárius egyházközségek alkalmazásában levő énekvezérek hány százaléka tud(na) csupán abból a munkabérből megélni, amelyet egyházi szolgálatáért kap?

Egy sem! Az a téves eszme vezetett erre az eredményre, hogy a kántor csak vasárnap dolgozik, miközben elfelejtik azt, hogy az orgonajáték állandó felkészülést igényel, ahogy a színész sem csak a fellépés alatt dolgozik. Innen ered a minimális javadalmazás, amit egyet- ➔

→ len család sem tud felvállalni. Szerencsés az a kántor, aki egyébhez is ért, vagy talál megfelelő fizetéspótló munkát. Ahhoz, hogy gyakorolni tudj, ahhoz idő szükséges, és ha egyebet dolgozol, mikor teremthetsz rá időt?!

Ezenkívül semmi előrehaladási lehetőséget a javadalmazásban nem teremt az egyház a kántorok számára. Szerintem azok a kántorok, akik jól ellátják feladatukat és nemcsak a vasárnapi istentiszteleten dolgoznak, plusz javadalmazásban kellene hogy részesüljenek.

Melyek azok a kántori teendőkön túl terjedő egyházi cselekvési területek, amelyeket egy énekvezér vállalhat, illetve vállalnia kellene?

Az énektanítás a közösségben, a gyermekek zenei nevelése, dalárda, kórus létrehozása, a hangszer (orgona) karbantartása, szükség esetén vallásórák tartása – és minden olyan, felkészültségéből adódó munka, amely az egyházközség vallásos életét segíti.

Látsz-e fejlődési távlatot a szakmai továbbképzésben, vagy a helyi adottságok – szokások, „hagyományok” – meghatározóan behatárolják-e a kántor számára a kreativitást? És megfelelőnek tartod-e egy, a korszerűsége is figyelemmel levő hitrendszer liturgiai „leképezésére” a jelenleg rendelkezésre álló unitárius egyházi énekállományt?

Az unitárius egyház rendelkezésére álló énekállomány véleményem szerint állandó változásban van, hiszen mindig voltak és vannak olyan énekvezérek, zenészek, akik új énekeket komponáltak. A fontos az, hogy ezek az énekek megfeleljenek az unitárius hitrendszernek, és zeneileg megfelelő szinten legyenek. Szükséges volna pályázat kiírása új énekek

komponálása érdekében. Felül kellene vizsgálni a jelenlegi énekeskönyv tételeit, hogy megfelelnek-e az említett követelményeknek. Félreértés ne essék! Nem modernizálni, hanem tisztítani kellene az énekeskönyvet!

Azok közé tartozom, akik javasolták a szakmai továbbképzést, hiszen az unitárius egyház kántorainak többsége nem részesült kántori képzésben. Ezt a hiányt pótolnák ezek a felkészítők. Már az első kántori továbbképző bebizonyította fontosságát ezeknek a tanfolyamoknak. Fontosnak tartom az önképzést, mint a jó felkészülés alapját, amit nem helyettesíthet a rutin vagy az évek tapasztalata.

Úgy érzem, a kántor büszke kell hogy legyen énekvezéri megbízatására, és nem szabad elfelejtenie, hogy ő „adja” az istentisztelet zenei arculatát. Ezt a munkát valóban negatívan befolyásolhatják azok a megrögzött hagyományok és szokások amelyek,

sok helyen, az idők folyamán, a kántorok felkészületlenségéből adódtak.

Ezeket a szokásokat lassú és ki-tartó munkával, a szép éneklés, zenélés meghonosításával talán le lehet faragni. Javasolnám az istentisztelet előtti énektanítás bevezetését, ahol szükséges.

Más egyházak gyakorlatához képest az unitárius istentiszteleti gyakorlat voltaképpen némaságra ítéli a híveket, amennyiben – az énekeken túl – jószerével semmilyen dialogikus lehetőséget nem biztosít számukra a liturgiában való részvételre. Vannak-e szűkebb-tágabb környezetben erre vonatkozó reflexiók?

A jelenlegi unitáriusok, saját megfigyelésem szerint, ebben a jelenlegi liturgikus formában nőttek fel, ezt szokták meg, és sokan nem is tudják, hogy régebb létezett olyan liturgikus forma, amely lehetőséget biztosított a híveknek a dialogikus részvételre. Ezért ennek az ismeretnek a hiányában a hívek nem is érdeklődnek ez iránt. Számomra furcsának tűnik az, hogy a Miatyánkot csak a lelkész mondja – ellentétben az imában használt többes számmal. Fontosnak tartanám a régi dialogikus liturgiai formák megismertetését a hívekkel.

Milyen mértékben jelentkezik a hagyományos unitárius énekállomány mellett alternatív repertoárok (jelesül ifjúsági egyházi zenére gondolok)?

Ahol a lelkész engedélyezi, az ifjúsági istentiszteleteken használják az ifjúsági vallásos énekeket. Sajnos – szerintem – még nem létezik sajátos unitárius ifjúsági zene, a más felekezetek zeneanyagát használjuk gondosan megválogatva. Jó lenne, ha íródna unitárius szellemű dalok is. Jó kezdeményezés volt erre az ifjúsági egyet Daloskönyve.

Húsvéti ünnepkör Magyarországon

Az utóbbi évek legfelelősebb húsvétját ünnepeltük nagy múltú egyházközségünkben. Az ünnepség hangulatát meghatározta a virágvasárnapi nőszövevényi zászlóavatató ünnepély. Nagypénteken tizenhetedik alkalommal adtuk elő közösen a passiót, ünnep szombatján pedig közel negyven idős beteg hívünknek vittük el az úrvacsorai jegyeket. A csodálatosan szép idő mellett szebbnél szebb evangéliumhirdetésekkel ajándékozta meg a minden alkalommal zsúfolásig megtelt templomban ünneplő híveket a legátusnő.

A hívek áldozatkészségéből az 1000 lejes ünnepi adomány és a több mint 1300 lejes legátuspénz mellett arra is futotta, hogy egy roma származású fiatalasszonynak 1500 lejt gyűjtsenek kórházi kezelésre. A tanyai istentiszteletek során mind a dombfaluban, mind az erdő mögötti tanyán pótszékekre volt szükség, hogy mindannyian elférjünk

Február óta – hála Istennek – mindkét helyen ünnepi és szeretetvendégséget tartunk az istentiszteletek után, ami jótékonyan hozzájárul az istentiszteleten részt vevők számának növekedéséhez. (Balázs Tamás)

Folytatjuk interjúsorozatunkat, amelyben olyan személyekkel ismerkedhetnek meg az Olvasók, akiknek életében, munkájában fontos szerepet játszik unitáriusságuk, és akik világi pályájuk mellett rendszeresen részt vesznek az Erdélyi Unitárius Egyház különféle irányú munkájában.

Unitáriusnak lenni – a tehetség nagy kincs, parlagon hagyni vétek

Popa Márta unitárius kollégium-igazgatónővel Sándor Krisztina beszélget

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium valószínű sikertörténet. Milyen út vezetett el ahhoz, hogy mára ezt az értékelést hallhatjuk a helyi közéletben?

Az út, amelyen jártunk, nem volt könnyű, minden nap kihívást és harcot jelentett. Egyrészt a nekünk egyáltalán nem kedvező tanügyi törvény, az egyéni érdekek és nem utolsósorban a kommunista rendszer egyházellenes politikája miatt sok ember világnézete megváltozott, ami ezen a területen is mély nyomokat hagyott. Minden nehézség ellenére, egyházunk, érdekvédelmi szervezetünk és kitűnő tanárainknak köszönhetően, iskolánk mára már visszakapta a jól megérdemelt helyét és elismerését az erdélyi magyar közoktatásban. Gazdagítja a magyar iskolahálózatot, és alternatívát jelent a magyar oktatási palettán.

Hadd említsem meg itt dr. Szabó Árpád püspök urat, aki 12 évig fáradságot nem ismerve mellettünk állt. Minden téren számíthattunk a segítségére, állandó jelenléte és érdeklődése példaértékű volt tanárok, diákok és szülők számára egyaránt. Szívügye volt a jövő nemzedék felkészítése, mely odaadással támogatta azt az eszmét, amit egy egyházi iskola jelent a huszonegyedik században.

Az iskola igazgatójaként ma mi a legfontosabb teendője?

Minden teendőnek megvan a saját fontossága és szerepe. Az iskola igazgatójának nagyon tág teret kell felölelnie, rálátása minden vonalon maximális igényeket támaszt. A minőségi oktatás és nevelés biztosítása, a keresztény értékrendszer feletti örökös képezi az alapot. Az iskola unitárius szellemiségének is meg kell nyilvánulnia. Szemünk előtt tartva a múltat, hagyományainkra támaszkodva ott van a megújulásra való nyitottság is.

Fontos mosolyogni és biztatni a diákokat, ugyanakkor, amikor szükséges, meg is kell dorgálni őket. A különféle találkozókon, rendezvényeken részt venni, és részt vállalni, képviselni és védeni az iskola érdekeit, kiállni és kiharcolni mindazt, ami létfontosságú a mai minőségi iskola szempontjából – ezek mind fontos teendők, és maximális odafigyelést igényelnek.

Mióta látja el ezt a vezetői tisztséget, és mire a legbüszkébb e vonatkozásban?

1997 szeptemberétől vagyok az iskola igazgatója. Minden kis és nagy megvalósításnak, eredménynek tudok örülni. Ezek a részek alkotják az egészet. Úgy gondolom, hogy a diákok magatartása, az iskola hangulata, a szép tanulmányi és versenyeredmények, az érettségi vizsgák és az egyetemre való sikeres felvételik, a jelenlegi és volt diákok, tanárok és szülők iskolánk iránti hűsége és kitartása mind-mind kiegészítik egymást, és összhangot teremtenek. Ez szerez örömet. Erre az összhangra vagyok a legbüszkébb.

Az egyházi iskola vezetése óta folyamatos és rendszeres kapcsolatot tart fenn az egyetemes egyházal. Milyen témakörökben a leggyakoribb az egyeztetés?

Az egyeztetések főleg tanügyi kérdésekben történnek. Említésre méltó a tanügyi törvénnyel kapcsolatos megbeszélések, és természetesen minden olyan terület, amely a vallás és erkölcs folyamatos jelenlétét és fontosságát hivatott erősíteni mindennapjainkban. A múltban és a jelenben is állandó kapcsolattartás, példaértékű egyeztetés folyik közöttünk, hiszen alapvetően ugyanazokat az értékeket képviseljük az ifjúság előtt.

Tagja az Egyházi Képviselő Tanácsnak, a Főtanácsnak és az egyházi oktatási bizottságnak. Mi a véleménye az egyetemes egyház és a felekezeti oktatás viszonyáról?

Évek óta együtt harcolunk a felekezeti oktatás jelenlétéért a hazai iskolahálózat keretében. Egy hullámhosszon voltunk, és vagyunk, ugyanazt akarjuk, s ezért minden erőnket latba vetjük, hogy a megvalósulásra ne kelljen túl sokat várni. Persze nem mindig volt könnyű a belső összhang megteremtése és kivetítése a külső eredmények elérése céljából. Egyházunk megalakulása óta mindig hangsúlyt fektetett arra, hogy a jövő nem-

zedék a világi információk megszerzése mellett és azokkal párhuzamosan birtokába juthasson egy olyan erkölcsi tudásnak is, ami segíti eligazodni az élet bonyolult útvesztőiben, az emberekkel való igaz és tisztességes kapcsolattartásban.

Mi az, amin javítani kellene?

Főként a teremgondok miatt a Brassai Sámuel Líceummal elhúzódó feszültség feloldása szorul pillanatnyilag javításra. A főtanácsi határozatba foglalt „egy ➔

→ épület – egy iskola” elve biztosítaná az egyház számára saját vagyonának kötöttség nélküli használatát. Ugyanakkor az iskolai tevékenységek akadálymentesen és biztonságosan folyhatnának, az épület karbantartására és megóvására is megteremtődnének a feltételek.

Mit hoz az új oktatási törvény a János Zsigmond Unitárius Kollégium számára?

Új lehetőséget arra, hogy annak, amit a mindennapjainkban végzünk, törvényes kerete legyen. Eddig csupán rendeletek biztosították létjogosultságunkat. Az új tanügyi törvényben megjelenik a felekezeti oktatási forma, de nem kap teljes finanszírozást. Kikerülhetünk az állami fennhatóság alól, és az egyház saját intézménye lehetünk úgy, ahogyan az a múltban is működött.

Az egyházi iskolák a kerettanterv és programok összeállításába is beleszólhatnak. Ez számunkra az egyik nagy kihívás, mert így alkalom nyílik arra, hogy a megnövelt tananyagot, a lexikális tudást célzó oktatást kompetencia alapú képzéssel helyettesítsük. Az iskola nem ölheti ki a gyermekből a kreatív gondolkodást, de sajnos a jelenlegi programok, tankönyvek ezt teszik. Garantálni kell a tanárok módszertani szabadságát, biztosítani a gyermekközpontú iskolarendszert.

Az új tanügyi törvény közoktatásra vonatkozó része jó, mert olyan jogokat biztosít, amelyekért rég harcolunk. Ennek értelmében nagymértékben megvalósul a decentralizáció, amely általános reformcél volt. Tulajdonképpen ez magyar érdek is, mert közelebb kerülnek hozzánk a döntések, jelentősen csökken az oktatási minisztérium, illetve a tanfelügyelőségek beleszólása az iskolák életébe. A felekezeti oktatás megkapja az alapfinanszírozást, ami jogos is, hiszen minden szülő adófizető állampolgára az országnak.

Az iskola diákjai nagyon sokféle típusú versenyen, vetélkedőn vesznek részt. Popa Márta az Erdélyi Tehetségsegítő Tanács szakmai tanácsadója is – olvasom az iskola honlapján közzétett szakmai önéletrajzból. Miért fontos ez?

Egyrészt átadhatom a tehetséggondozásban gyűjtött tapasztalatomat, segíteni tudok az erdélyi tehetséggondozó munka szervezésében. Ugyanakkor képviselni tudom az iskola érdekeit, jelen vagyok a döntéshozatalban, értesülök minden újdonságról, lehetőségről, amelyet aztán kihasználhatunk az iskolában. A tehetség nagy kincs, paragon hagyni vétek. Sok munkát és befektetést igényelnek az eredmények, de ez hosszú távon mindig megtérül. Minden korban voltak mecénások, segítők, akik felismerték a tehetséges személyek értékét a társadalom számára. Ezért sem anyagi, sem erkölcsi szempontból nem hátráltak meg a felelősség elől. Ma is pályázatokra és más módszerekre is szükség van ahhoz, hogy megteremtjük a körülményeket a tehetségek kibontakoztatására és érvényre juttatására.

Milyen a kolozsvári magyar iskolaigazgatók között a kapcsolatot? Több helyen is elemezték már, hogy a magyar belvárosi iskolák gyermeklétszámával a közeljövőben gondok lesznek. Hogyan látja ezt a kérdést?

Természetesen minden iskola igazgatójával tartom a kapcsolatot. Viszont a nagy versenyhelyzet és a gyermeklétszám csökkenése miatt nem mindig könnyű egyez-

tetni érdekeinket, és közös nevezőre jutni. Amikor igazán fontos kérdésekben kell dönteni, összefogunk. Valamennyi kolozsvári magyar intézmény versenyfelhívásának és rendezvényekre való meghívásának eleget tesszünk, jelen vagyunk a közös programokon, sokszor ünnepeink együtt.

Abban a kiváltságos helyzetben vagyunk évek óta, hogy az elemiben nagy a túljelentkezés. Úgy hiszem, hogyha a szülők és a gyerekek elégedettek, képesek vagyunk a minőséget és a jó hangulatot továbbra is biztosítani, akkor nem kell tartanunk a gyereklétszám csökkenésétől. Elsősorban nem mennyiségben gondolkodunk, hanem minőségben. A párhuzamos két osztály be fog telni, ha továbbra is tartani tudjuk az oktatás-nevelés színvonalát, és képesek vagyunk a megújulásra.

Mit jelent egyházi iskolát vezetni?

Megtiszteltetés és felelősség egyaránt. Állandó képviselő-jelenlétet igényel a világi és egyházi életben egyaránt. Összetettebb munka, mert több síkon kell helytállni, de a kihívások mellett megvan a szépsége is. Jó tudni, hogy az ember egy olyan világot képvisel, ahol a mai vetés még nagyon sok generációra kihat, a mai gyermekek egykor szülőkként követendő példák lehetnek az élet sok területén.

Végzettsége szerint fizikatanár, az iskolában külön műhelyt és módszertani foglalkozásokat szervez. Miért éppen fizika, hogyan választotta ezt a szakmát?

Tellmann Jenő fizikatanárom azt mondta diákkoromban, hogy a fizika a múlt, jelen és jövő tudománya. Úgy tanította nekünk ezt a csodálatos tantárgyat, hogy sokunkat meggyőzött igazáról, s ma számtalan tanítványa itthon és idegenben egyaránt, jelentős és híres központokban, egyetemeken, elismert kutató, akadémikus, egyetemi és középiskolai tanár.

Az iskolát a 3-as számú matematika-fizika líceumban végeztem, a jelenlegi Báthory István Elméleti Líceumban. Egyik diákkori álmom az volt, hogy fizikatanár legyek, a másik pedig, hogy visszakérülhessek tanárként volt iskolámba. Mindkettő megvalósult, de az utóbbiról, a címzetes állásomról néhány éve önszántamból lemondtam, hogy ezzel is kifejezhessem őszinte ragaszkodásomat és elhivatottságomat az Unitárius Kollégium iránt. Tettem ezt akkor, amikor még nem tudtam, hogy a reál profil törvényes keretek között működhet majd egyházi iskolánkban, és tudva azt, hogy az egyik legna-

gyobb boldogság és elégtétel számomra a fizika tanítása. Most, annyi év után, elmondhatom, hogy döntésemet nem bántam meg, és remélem, nem fogom sohasem megbánni. Tehetséggondozó műhelyt vezetek, sok tehetséges „fizikusom” van, országos és nemzetközi díjak tulajdonosai, s ennek a szép tudománynak szerelmesei. Ennél nagyobb örömet tanár nem is kívánhat.

Nőként egy kolozsvári magyar, ráadásul egyházi iskolát sikerrel vezetni kihívás lehet sokak számára. Ezzel kapcsolatban van jó vagy éppen rossz élménye?

A tanügy elnőiesedett világában az igazgatók nagy része is nő. Kénytelen voltam megtanulni, néha félretenni gyöngéd, finomabb módszereimet, és erélyesebben, néha „anyafarkasként” fellépni és kiharcolni azt, ami az intézményünknek fontos. Voltak olyan igazgatói-tanfelügyelői gyűlések (pl. amikor osztályokat vágtak tőlünk vagy megkérdőjelezték létjogosultságunkat), hogy férfi igazgató kiabált rám és sértegetett. Akkor úgy éreztem, hogy a férfi dominált és nem a józan emberi ész. Sikerült viszont annyira kihozni a sodrából, hogy végül ő hagyta el a gyűléstermet, s nekünk megadták az osztályokat. Nem volt könnyű, és pozitív élmény ez és még sok más hasonló tapasztalat, mert alaptermészetem szerint inkább szelíd vagyok, mint harcias. Kegyetlen valóság, hogy nőként néha „durva” eszközökkel lehet csak eredményt elérni, holott a józan ész és a tényszerű valóság ezt nem is tenné szükségessé.

Milyen a „civil” Popa Márta?

Minden minőségemben a természetesség és vidámság, a pozitív gondolkodás jellemez.

Két lánya szintén az unitárius kollégium diákja. Hogyan hangolták össze az édesanyjai és az igazgatói szerepkört a családban?

Gyerekeim az iskolában Isten áldját köszönnék nekem. Ott tanárnőjük vagyok és az iskola igazgatója, s ezt mindketten tiszteletben tudják tartani. Az épületben

ugyanolyan gyerekek, mint bárki más. Hatodikos koruk óta tanítom őket, s mondhatom, hogy életem egyik legszebb élményének éppen ezt tartom. Tanár és igazgató csak az iskolában vagyok. Otthon a mai napig az ölembe veszem őket, és kényeztetem mindkettőt. Annak ellenére, hogy szigorúnak tartanak, szerintem édesanyaként inkább engedékeny és megértő vagyok.

Mivel évek óta az időm nagy részét az otthonomtól távol töltöm, sokszor reggeltől késő délutánig az iskolában vagyok, sőt, a hétvégék nagy része is valamilyen szakmával kapcsolatos tevékenységgel telik, a családdal jóval kevesebbet lehettem. De hiszem, hogy egyrészt a gazdag, értékes együttlét nem az idő hosszától, hanem annak tartalmától, minőségétől függ. Mivel a lányaim maximálisan kivették részüket az iskola életében, a szemem sarkából állandóan követhettem őket, és örvendtem, hogy együtt dolgozhatnak ki-ki a saját eszközeivel és lehetősége szerint ezért az iskoláért. A férjem nyitottsága példaértékű, s habár sokszor az iskola van az első helyen, megértő és mindenben támogató.

Egyéni és közösségi jövőkép?

Szeretni ezt az életet, az egyetlen, a végeset, ami itt és most adatott. Szeretni, hogyha bánt is, ha mostohánk is néhanap, de kék az ég, és süt a nap. A küzdelem és a siker felváltva hullámozik benne, s a megelégedés is jelen van a különböző életterületeken. Összhangvágó és összehangolási törekvés keveredik, a családi élet feladatai és örömei kiegészülnek a szakmai kihívásokkal és elégtételekkel.

Intézményünkkel kapcsolatos jövőkémben a János Zsigmond Unitárius Kollégium egyházi iskolaként működik, minden szinten és minden igényelt profillal, a keresztény értékrenden alapuló unitárius szellemiséggel, olyan helyként, ahol a tanítási-tanulási folyamat hatékonyságát a jó hangulat, az esélyegyenlőség, a minőségi oktatás és nevelés biztosításával érik el.

Elment egy hűséges ember

Április 26-án – húsvét harmadik napján – hetven éves korában örökre megpihent Udvar Imre, a dicsőszentmártoni egyházközség gondnoka. Két évig tartó, egyre súlyosbodó betegség után adta vissza lelkét a teremtető Istennek, megfáradt testét az anyaföldnek.

Egész életét hűséges helytállás, felelősségtudat, józan megfontoltság és szeretet jellemezte családjában, szolgálati helyein, valamint az egyházközségben kifejtett munkája, szolgálata által egyaránt.

Asztalosmesterként mindig minőségi, pontos munka került ki a

keze alól, ami széles körben ismertté és megbecsültté tette. Munkájában, alkotásaiban József Attila gondolata érvényesült: „Dolgozni csak pontosan, szépen, ahogy a csillag megy az égen, úgy érdemes.”

Udvar Imre 2000-től tagja az egyházközség keblitanácsának, 2006-ban pedig a gondnoki tisztségre nyert

megválasztást. Gondnoksága aránylag rövid ideje alatt sok szép megvalósítás és eredmény kapcsolódik a nevéhez. Eltávozásával ért veszteségünkben, amikor szomorúan állapítjuk meg, hogy ismét elment közülünk egy hűséges ember, csak abban reménykedhetünk, hogy példaadó élete, egyházszeretete és igaz emberisége követőkre talál majd az utána jövő nemzedékek soraiban. Imádkozunk Istenhez, hogy Hozzá tért lelkét fogadja be az Ő örökkévalóságába, megpihent testének adjon nyugalmat, gyászoló szeretteinek vigasztalást.

Temetésén a szolgálatot a helyi lelkész végezte, az egyházkör nevében Szentgyörgyi Sándor küllői esperes mondott búcsúbeszédet. (Nagy Endre)

Memento

Adorjáni Árpád nyáradszeredai templomépítő gondok
Sándor Szilárd

Mint imádság nélküli vigyázás – úgy nincs lélek nélküli élő test. Immár néhai Adorjáni Árpád imádkozva vigyázott életében mindenre, ami számára oly fontos volt. Úgy fonódott egybe az imádság és a vigyázás az életében, mint ahogy – különösen élete végén – a legyengült beteg testének erőt adott az imádkozó lélek elindulni és reménykedni. Imádkozva vigyázott szeretteire, imádkozva vigyázott munkájára – az építkezések oltárán hozott áldozatokat –, imádkozva vigyázott szeretett unitárius vallására, hitére, egyházközségére, amelynek templomépítő gondnoka volt. Nemcsak az alapkövetel-ünnepeken volt jelen, de ott volt mindenhol, ahol szakmai tudását adhatta a templomépítés során, közmunkával is odaállva a templomépítés ügye mellé. Imádkozva vigyázta betegségében hátramaradt napjait – rendíthetetlen bizalommal közeledve Istenéhez, akitől nemcsak betegségéből való felgyógyulását kérte (ha lehetséges, múljék el tőle a keserűség pohara), de kérte üdvösségét is.

Ama mély gondolkodású és hitű emberek közé tartozott, akik látták és fájlalták a közösségi erő meggyengülését, de nem ragadtak le e látás fájdalmánál, de tenni is tudtak. Tett is, hogy szűkebb vagy tágabb közössége önmagára találjon, és megerősödjön. S mindez nem senki ellen, de önmagáért. Mindezek mellett hűséges volt nemcsak adott szavához, de munkáját is szakértelemmel és lélekkel végezte. Közösséget tudott teremteni maga köré. Más vallású társai mellett is megbecsült volt, és tisztelték román munkatársai is. Az Isten és ember szeretetének vallásán felnőve nyert erőt ebből a szeretetből és hitből. „Ha lehetséges, múljon el tőlem e pohár – de mindazonáltal legyen meg a Te akaratod!” – ennek bizalmával tudott imádkozni, és ez az imádság adott erőt, hogy vigyázhasson értékeire. Így lehetett a terhe könnyű, ezért volt gyönyörűsége – hisz nem egyedül, de Istennel

---

„Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek; mert jóllehet a lélek kész, de a test erőtelen.”
(Mt 26,41)

„Atyám, ha akarod, távoztasd el tőlem e pohárt; mindazáltal ne az én akaratom, hanem a tiéd legyen!” (Lk 22,42)

„Mert az én igám gyönyörűsége, és az én terhem könnyű.” (Mt 11,30)

---

közösen hordozhatta, és közben közösségében bízott rendületlenül, amelytől többet várt volna el.

Ember volt a maga erényeivel és hibáival, mint mindenki más. Erényei és hibái mellett tagadhatatlanul ott volt az imádság és az Istenben való bizalom rendíthetetlen hite. Ez a nagy hit adott számára sokszor emberfeletinek látszó erőt a fájdalmában, betegségében, és ez a hit volt, amiben örök üdvösséget nyer. Nem tudunk úgy elmenni a felépült és lassan használhatóvá levő nyáradszeredai unitárius templom előtt, hogy ne jelenjen meg majd emlékünkből, hogy ott volt a boldog emlékeztető néhai dr. Szabó Árpád püspök mellett az alapkövetel-él, és végigkísérte a templom építését, segítve nemcsak a pályázatok elkészítésében és az elvégzett munka szakmai ellenőrzésében, de folyamatosan végig is kísérte szakmai szemmel a munkálatok során.

Utolsó beszélgetésünk alkalmával az Istennek tetsző útról is szót ejtett, majd felhívta figyelmem, hogy a templom jelenlegi munkálatai során mit ne felejtsek el majd követni a meszelés, majd a munka további folytatása rendjén. Szerette volna látni az elkészült ajtót, de Isten jónak látta az örökkévalóság ajtaján sok szenvedés után behívni.

Szépkorúak együtt

Balogh Réka

A Gondviselés Segélyszervezet székhelykeresztúri fiókjának elmúlt ősszel induló programjai között található a *szépkorúak foglalkozása*. A tavaly kétszeri próbálkozásra sem sikerült eredményesen megszólítanunk a célcsoportot, ezért nekiláttunk egy új terv kidolgozásához. Szombathelyi József helybeli lelkész segítségével, aki egyben a Gondviselés Segélyszervezet elnöke, újból nekiláthattam a munkának. Az egyházközségben élő

szépkorúak címtárának felhasználásával személyesen látogattam el családi hajlékukba, megismerkedve velük és átadva a foglalkozásra való meghívót.

Második próbálkozásunk keretében az idén március 2-án tartottuk a sorozatkezdő összejövetelt, immáron sikerrel. Az első találkozón tizenegyen vettek részt. Jelenleg a hatodik alkalmon vagyunk túl, és általában heten-nyolcan látogatják a csoportos tevékenységeinket. Ígéretes csapat van kialakulóban, amelynek tagjai egymást biztatgatva látogatnak el szerda délutánonként az összejövetelekre.

Célunk, hogy elősegítsük az idős társas kapcsolatainak ápolását, és megszervezzük közösségi tevékenységeiket. Ezáltal nyitottak maradhatnak, illetve újra nyithatnak a társadalmi élet felé, a közösségi kapcsolatok irányában. Ez a program elsősorban a szabadidő hasznos és tevékeny eltöltését szolgálja a társas igényre alapozva. A csoportos tevékenységeket kommunikációs gyakorlatok, memóriafejlesztés, szellemi torna, kézimunka, kézművesség, éneklés, zenehallgatás, irodalmi kör, játékok, egyházi ünnepekhez kötődő vallásos beszélgetések, filmnézések és másfajta szórakoztató foglalkozások tartják.

Beszámoló egy életszerű szakmai tanulmányútról

Andrási Erika, Balogh Réka

A Gondviselés Segélyszervezet május 15. és 17. között észak-kelet-magyarországi szakmai tanulmányutat szervezett, amelyen 10 erdélyi és 2 anyaországi munkatársunk vett részt. Kiszállásunk célja a közvetlen tapasztalatszerzés volt példamutató szociális létesítmények meglátogatása által.

Május 15-én este érkezünk meg Géberjénbe, ahol az első éjszakát töltöttük. Másnap délelőtt a helybeli Jót s Jól Fogyatékkal Élők Nappali Intézményének működésével ismerkedtünk. Az intézmény 2007-ben indult 50 férőhellyel, melyet mára 80-ra bővítettek. Az intézménynek 18 munkatársa van: ápoló-gondozók, szociális munkások, szociális pedagógusok, gyógypedagógiai szakember, gazdasági vezető stb. A szolgáltatások jellege a következő csoportok igényeihez igazodik: fogyatékkal élők, pszicho-szociális fogyatékkal élők és pszichiátriai betegek. A 8 és 16 óra között zajló nappali foglalkozásokra 16 településről érkeznek enyhe vagy középfokú, főként értelmileg, illetve testileg (mozgásukban) sérült személyek, akik kerámiaműhelyben és varrodában dolgozhatnak, vagy mezőgazdasági munkákat végezhetnek. Emellett működnek az ún. kreatív műhelyek, fejlesztő foglalkozások és a tanoda. Ez utóbbiban közösségi programokat szerveznek: kiscsoportos csoportdinamikai és személyiségfejlesztő programokban vehetnek részt a gondozottak. Az intézmény második szolgáltatása a támogató szolgáltatás, melynek az a lényege, hogy a segítők a családtól egy-két órára átveszik a sérült családtagot, valamint a sérültek alkalmi szállítását biztosítják. Ebben a szolgáltatásban 39 súlyosan fogyatékos személy családja vesz részt. A harmadik típusú szolgáltatás a szociális foglalkoztatás, amely által a munkaerőpiacon hatványozottan jelenlevő szociális és egészségügyi hátrányokat igyekeznek ellensúlyozni. A Jót s Jól intézmény fontosnak tartja, hogy a szociális foglalkoztatásban részt vevőknek fizetést biztosítson, ugyanis ez létérdeke a célcsoportnak. Az intézmény működési költségeit többnyire állami költségvetésből fedezik, amit a saját műhelyekben termelt javak értékesítésével egészítenek ki.

A második megállónk Kislétán volt, a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei önkormányzat által fenntartott, súlyosan és halmozottan fogyatékos gyermekek ápoló-gondozó otthonában. Az 1957-ben alapított szakintézmény jelenleg 220 gyermek befogadására alkalmas. Összesen 110 személyt munkáltat, köztük vannak gyógypedagógusok, szomato-pedagógusok, fejlesztő pedagógusok, gyermekgyógyászok, pszichiáterek, ortopéd szakorvosok, neurológusok, fogorvosok, ápolók, konyhások, karbantartók és más szakemberek. Az intézmény három pavilonnal rendelkezik, valamint egy pedagógiai fejlesztő központtal, amelyben gyógytornaterem, masszázsterem, stimulációs terem, logopédia-kabinet, zeneterápiás terem, tornaterem és több védett műhely található. Az intézménynek saját vérvizsgálati laboratóriuma

van, valamint orvosi és fogorvosi rendelője. A hatályos jogszabályok szerint minden gyermek tankötelezett, így 5 éves korig korai fejlesztésben vesznek részt, majd ezután fejlesztő felkészítésben részesülnek 18 éves korukig. A fejlesztő iskola heti 20 órát ír elő, amely magában foglalja a gondozási, ápolási műveleteket is. A védett műhelyben munka-rehabilitáció folyik: szőnyegszövés, kerámiakészítés, kertészettel és fafaragással foglalkoznak. Az intézményt tágas parkszerű udvar, gazdasági melléképületek és mezőgazdasági területek veszik körül, összesen mintegy 7 hektáron.

A következő szociális létesítmény felé haladva útközben megtekintettük a máriapócsi görög katolikus zárándokhelyet. A harmadmilliónyi nagyságrendű magyar görög katolikusság leghíresebb kegytemplomában egy korábban többször is könnyezett Mária-képet őriznek. A zárándokhely hivatásos idegenvezetőjének köszönhetően alapvető tudnivalókkal bővítettük a magyar görög katolikus egyházzal kapcsolatos szegényes ismereteinket.

Máriapócs után megérkeztünk a nyíregyházi Emmaus Evangélikus Egyházközség időseket gondozó szertetőthonába, amelyben 100 bentlakó él. Az intézmény az 1900-as évek elején kezdte meg működését árva gyerekekkel, később áttért idős asszonyok befogadására; ma nők és férfiak közösen élnek benne. Az intézményben dolgozók között találunk szociális munkásokat, ápolókat, szociális gondozókat, pszichiátert, orvost stb. Az intézmény struktúrája három részre osztható. Az első a demens betegek ápolási részlege, mely viszonylag zárt. Ezt követi a fő épület, ahol az önálló idősök élnek a lakrészekben egyedül vagy párokban. A térbeli és időbeni tájékozódási képességeik megfelelőek. A harmadik részleg az ápolási részleg, ahol szellemileg jó állapotú, de mozgásban korlátozott személyek élnek. Az öregotthont gondozott park övezi, amely eszményi természeti háttérrel biztosít a bentlakók mozgásigényéhez, ugyanakkor az aula „beszélgető sarkai” a társas kapcsolatok kötetlen ápolására teremtenek megfelelő helyszínt. Az öregotthon rendszeresen megszervezett programjai sokszínűek: áhítatok, csoportos torna, ének- és irodalmi kör, filmvetítések, varrás, fotózás, kreatív foglalkozások, könyvtárhelyszínek, kirándulások, vetélkedők. Mindezek mellett a bentlakóknak lehetőségük van egészségügyi vizsgálatokra, jogi tanácsadás igénylésére, érdekképviseleti fórumra stb. Az intézmény vezetősége gondot fordít az alkalmazottak megfelelő szakmai továbbképzésére.

Hétfőn este a nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium bentlakásában hajtottuk nyugalomra fejünket. Másnap délelőtt a Magyar Görög Katolikus Egyház Szent Lukács Szeretetszolgálatával ismerkedtünk – annak központi nyíregyházi irodájában –, amelyet az egyházi főhatóság nemrégiben indított útjára a már meglévő Karitás segélyszervezet tevékenységeinek ki- ➔

➔ egészségüként. A szeretetszolgálat a közeljövőben több gyermekvédelmi központot és fogyatékkal élő személyek ápoló-gondozó központját veszi át a fenntartó megyei önkormányzatoktól. Ezekben a szakintézményekben attól várható minőségi változás az eddigi állapotokhoz képest, hogy több pszichológust és lelkeszt állítanak szolgálatba. A szeretetszolgálat házi segítségnyújtást működtet, mindösszesen 270 ellátott személlyel. Mindezek mellett fenntartanak egy szenvedélybetegeket segítő nappali otthont, ahol közösségi munkát szerveznek a klienseknek, ugyanakkor tisztálkodási és étkezési lehetőséget is biztosítanak számukra.

A következő meglátogatott intézmény a nyíregyházi Élim Evangélikus Szeretotthon volt, amely 1920-ban alakult árva gyerekek részére. Eredeti jellege átalakult, így jelenleg 46 súlyosan, illetve halmozottan fogyatékos női gondozott él az intézetben. A 23 alkalmazott között van gyógypedagógus, pszichológus, gondozó, óvodapedagógus stb. Az intézmény gazdag tevékenységet biztosít a bentlakóknak, mint pl. zeneterápia, passzív és aktív torna, gyógypedagógiai foglalkozások, kreatív tevékenységek, kirándulások, bevásárlások, kertészkedés stb. A gondozottaknak kapcsolatuk van a névadó evangélikus gyülekezet tagjaival, akikből néha még „fogadott” anyák is kikerülnek.

Utolsó állomásként látogattunk el a Nyíregyháza-Városi Református Egyházközség Kálvineum Idősek Otthonába. A 100 férőhelyes intézményben két-, illetve egyágyas szobák vannak, külön fürdőszobával, telefonnal és televízióval ellátva. Az intézménybe saját bútorral

is beköltözhetnek a szépkorúak; ha mégsem teszik, akkor az intézmény biztosítja azokat. A személyzet többek között mentálhigiénés szakemberekből, foglalkozásszervezőkből, ápolókból, konyhásokból áll. Az intézmény a lakóinak szervezett szakmai foglalkozások és vallásos programok mellett házi segítségnyújtó szolgáltatást, házi étkeztetést, támogató szolgáltatást és idősklubot működtet a nem bentlakó, rászorulóknak részére.

Hazafelé megálltunk Ady Endre érdekmindszenti (ma Adyfalva) szülőházánál, menet pedig a zilahi belvárosi református templomot látogattuk volt meg.

A fentiekben összefoglalt szakmai kiszállás nem csak programokban, de élményekben is gazdag volt. Általa életszerű és közvetlen betekintést nyerhettünk az anyországi egyházi és önkormányzati szociális létesítmények működésébe. Minden meglátogatott intézményben szeretettel és barátsággal fogadtak bennünket: időt, fáradságot és anyagiakat nem sajnálva láttak vendégül, amiért mi hálával tartozunk, akárcsak a felértékelhetetlen szakmai tapasztalatért. A jó Isten áldása legyen további áldozatos munkájukon! Reméljük, hogy a kiszálláson szerzett tapasztalatainkat és kapcsolatainkat sikerül kamatoztatnunk segélyszervezeti tevékenységünk kibontakoztatásában.

A kiszállás sikeres megszervezését a vendéglátó intézmények vezetői, valamint a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei önkormányzat közgyűlésének alelnöke, Kovács Sándor úr biztosították; az anyagi költségeink fedezéséhez pedig a Szülőföld Alap és a Nemzeti Civil Alapprogram is hozzájárult.

Foltoztassék meg a bánatod, hímeztessék ki az örömöd

Kecskés Noémi

Régi mondás szerint a nők kezét le kell foglalni, hogy az agyuk ne dolgozzék közben. Nem osztom ezt a véleményét, de bevallom, hogy szeretek kézimunkázni. Számomra ez az igazi kikapcsolódás, és emellett az alkotás öröme, a szépség; ami kezem munkája nyomán megszületik, az sem utolsó érzés.

Egyházközségünk angliai testvér-gyülekezetéből, Norwichból Iris Voegeli öt éve jár hozzánk quilting-varrást tanítani. Ez egy tipikus angol-szász kézimunka, a foltvarrás továbbfejlesztése, nagyjából olyan, mint vidékeinken a paplanvarrás. Nem mondhatom, hogy azonnal, de beleszerettem a quiltingezésbe. Tavaly szeptemberben ennek köszönhetően nagyszerű élményben volt részem: Felsőrákoson Lou McKee vezetésével

hét quiltingező hölgy az Egyesült Államokból tanfolyamot tartott. Lou évek óta jár Felsőrákosra, hozott is ajándékba csodálatos, e technikával készült munkákat. Most viszont először tartottak tanfolyamot. A nyolc hölgy az Egyesült Államok különböző helyeiről érkezett az erdővidéki faluba. Hoztak magukkal eszközöket, anyagokat, könyveket, és a helybéli asszonyokkal közösen díszítő kellékeket készítettek a felújított kántori lakás – azaz a vendégszoba – részére. Minden résztvevő hölgy hozott magával maradék „rongyokból” készült terítőket és játékokat, melyeket aztán egy marosvásárhelyi gyermekotthonnak adtak ajándékba.

Nagy öröm volt számomra, hogy Cathy Cordes közbenjárásával tavaly engem is meghívtak erre a szeptem-

ber végi kézimunkanapra. A hölgyek aranyosak és mosolygósak voltak. Különböző korosztály képviselői voltak, de ez nem állt útjába a kitűnő hangulatnak. Türelmesen mutogatták, magyarázgatták az alapokat az érdeklődőknek. Bár én nem beszélek angolul, mégis nagyszerűen éreztem magam – s nem csak a két tolmácsnak köszönhetően. A színek, a formák, és a tű nyomán megszülető csoda a világ minden táján egy nyelvet beszél. Aki szereti a keze nyomán megszülető szépséget, annak nincsenek nyelvi nehézségei. A hölgyek vidám jókedve átragadt a helybéli résztvevőkre is, és a tanulás mellett olyan jól telt az idő, hogy észre sem lehetett venni annak múlását.

Nemrég Lou McKee levelet küldött. Újabb nagyszabású tervekkel készül idén is Felsőrákosra, és ennek a tervnek része egy újabb csodálatos kézimunkanap. Remélem, engem is meghívna. Ezúton is szeretnék mindenkinek köszönetet mondani, aki lehetővé tette, hogy részt vehessek azon a nagyszerű élményt nyújtó napon.

A szabadság szerelme

Simó Melinda

Három tizenegyedikes osztályos diákkal készültünk a TUDÁSZ általános műveltségi vetélkedőre, amelyet idén teljes egészében az 1848/49-es forradalom emlékének szenteltek a szervezők. Az irodalmi, történelmi, zenei és képzőművészeti kérdések mellett egy gyakorlati próbára is sor került: előadni háromperces színdarabban egy „Petőfi halála – vagy mégsem?” című darabot.

Mi a kis darabunkkal azt üzentük, hogy Petőfi mint szerelmes férj és mint forradalmár költő eltűnt Héjjasfalvánál, szellemisége, vagyis a „szabadság szerelme” örök érték-ként ránk maradt.

A vetélkedő óta próbálom magamban megrajzolni a szabad ember karakterét. Mitől is leszünk szabadok? Hogyan?

Arra gondoltam, hogy a játék, az új értelme adhatnak szabadságot. Ha újra a címmel játszunk, mennyire más jelentést hordoz a szórend!... Más „a szerelem szabadsága”, „a szerelem szabadság”, „a szabadság szerelem” jelentése.

Elvehetik szabadságunkat a függőségeink, szorongásaink, félelmeink.

Az embergyermek függőként születik, mivel képtelen önmagát ellátni. Nemcsak a táplálékhoz, de gondozójához, környezetéhez is kötődik. Döbbenettel emlékszem arra a történetre, amelyet árvaházi gondozóktól hallottam. Egy másfél éves, beszélni még nem tudó kislegényt áttettek egy másik szobába. Ettől kezdve a gyerek sokat sírt és zaklatott volt addig, míg újra vissza nem költöztették eredeti helyére, amitől újra megnyugodott. Ekkor figyelmesen kezdték tanulmányozni a szobát, és rájöttek, hogy egy fali gyerekábrától megnyugtató a környezet – mivel ehhez kötődött az állandóan változó gondozók között ez a gyerek.

Bowlby 1978-as kísérlettel alátámasztott elmélete szerint kétféle kötődő gyerek van: a *biztos* és a *bizonytalan* kötődő. A biztos kötődő egy éves gyermek, ha magára hagyja a gondozóját, a distressz jelei mutatkoznak (a köznyelvben rosszul használjuk: a stressz tulajdonképpen jó dolog, mert motiváló szerepe van, és a distressz az, ami káros is lehet) – és amikor a gondozó visszatér, akkor örövend vagy megnyugszik. A bizonytalan kötődő viszont nem reagál arra, amikor a gondozója elhagyja a szobát, és figyelmen kívül hagyja azt, amikor visszatér.

A későbbi kutatások még egy csoportról, az ambivalensen kötődő gyerekekről is beszélnek, ezek reakciói a gondozóik távozására kiszámíthatatlanok.

Bowlby szerint ezek a gyermeki „működések” az anyai viselkedés hatására formálódnak. Tehát annak az anyának, aki gyermeke szükségleteire érzékenyen odafigyel és ezekre következetesen reagál, biztosan kötődő a gyereke.

Szorongásaink szintén korlátozhatnak.

De mi is a szorongás?

Mindennapjaink része, aggodalmainkkal, tehetetlenség-érzéseinkkel, szívdobogásainkkal, émelygéseinkkel, mellkasi fájdalmainkkal, fejfájásainkkal, gyomorfájásainkkal, izomfeszültségeinkkel a vállunkban és nyakunkban, szédüléseinkkel, fáradtságainkkal. Meg azzal a tudattal, hogy nem tudjuk befolyásolni a történeteket.

A félelmeink is hasonlóak, de azoknak van tárgya: félünk a kutyától, a vérvételtől, a fogorvostól, a vizsgahelyzettől.

Szorongásainknak nincs tárgya, „csak úgy” félünk mindentől és mindenkitől. Betegség akkor lesz ebből,

ha az élet minden területére kiterjed, és ez a nyugtalanság állandóvá válik.

Reményik Sándor *Sínek, az utolsó kocsi ablakából nézve* című szonettje szerintem erről a nyugtalanság-érzésről szól: „Mint az egy sín, a lélek oly magányos, / Bár rokon fémből öntetett a társa. / S bár néha boldog mert látszólag páros: / egyedültség a szívnek valósága. // Körülöttük a vad pusztaság terül, / Csillogva futnak a vad messzeségnek, / Egymás mellett – és mégis egyedül – / A végtelenben talán összeérnek. // Barátság, testvériség, szerelem: / Minden érzés e súlyos sorsot hordja, / De néha enyhül ércebeöntött sorsa. // Olyankor vonat jár a síneken: / Fensőbb gondolat, fensőbb szeretet, / S a sínek benne összezsengenek.”

Sejtem, hogy ez a nyugtalanság része az életednek, életemnek. Tudom, hogy tehetsz, tehetek azért, hogy ne ez legyen az életed.

Hogyan?

A relaxáció, a pozitív gondolatok megfogalmazása – mind egy-egy lépés. (A relaxációs eljárások egyikét, az autogén tréninget Magyarországon testnevelés órák keretében tanítják.) Jó gyakorlat az is, ha behunyt szemmel elképzeled Arany János verssorait: „Este van, este van: kiki nyugalomba! / Feketén bólingat az eperfa lombja, / Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak, / Nagyot koppan akkor, azután elhallgat. / Mintha lába kelne valamennyi rögnek, / Lomha földibékák szanaszét görögnek, / Csapong a denevér az ereszt sodorván, / Rikoltoz a bagoly csonka, régi tornyán.”

A szabadság talán egy út, és azt hiszem, ezek a mérföldkövek – kreativitás, kötődés és kötődni-tudás – tudatos ráfigyelés a szorongásainkra. Kérlek, kedves Olvsó, a *saját* mérföldköveidet keresd, és nevezd is meg az utadon.

Gyermekeink mosolya – a mi boldogságunk

Mikó Ferenc

Székelykeresztúron, az „unitárius negyedben” folyton épül, szépül a hely, hogy felekezettől függetlenül mindenki jól érezze magát. A Barátság gyülekezeti házat körülvevő udvar ismét bővült, és a tavaly ősszel felépült filagóriától nem messze játszótér készítettünk. Az ötlet már nagyon régen megszületett, amikor az volt az elképzelés, hogy a hét minden napján öreg és fiatal, szülő és gyermek szívesen jöjjön a tevékenységekre, ünnepekre, vagy éppen szabadidejét eltölteni. Ezért újult meg a régi iskolai konviktus, és lett gyülekezeti ház, ezért javítottuk fel a régi műhelyt, és lett a sokféle szociális tevékenységnek otthont adó

Gondviselés Segélyszervezet iroda, illetve ezért épült az udvarba ősszel a filagória és most tavasszal a játszótér.

A gyülekezet fontosnak tartotta a játszótér felépítését, mert meggyőződésünk, hogy a hasznos és esztétikusan épített játszótérek a legjobb és legszebb jelképei egy jövőjére gondoló és jövőjéért tenni akaró és tudó közösségnek. Ugyanakkor a játszótérek fontos szerepet töltenek be a nevelésben, a tanulásban és a közösség formálásban, fontos színterei a gyerekek életének. Minden gyerek – kivétel nélkül – örömmel játszik a szabadban: mászik, kúszik, csúszik, egyensúlyoz, fut vagy ugrál, hiszen mozgás közben tanul, mozgás által

fejlődik, lételeme a szabad mozgás. A jól megtervezett játszótérek alkalmassak arra, hogy mindenféle mozgást fejlesszenek. De a mozgásformák nemcsak a testi képességeket fejlesztik, hanem a szellemi, lelki funkciókat is. A játszótéren új kapcsolatok, barátságok születnek, illetve megtanulnak segíteni egymásnak, kívánni, óvatosan mozogni, egymásra vigyázni, hiszen egyszerre több korosztály is használja azt.

A játszótér költségeit adományokból fedeztük. Összesen huszonnégy vállalkozó és magánszemély járult hozzá a hinta, mászóka, csúszda, lipinka, bordásfal és homokozó elkészítéséhez. Az avatást megelőző héten a gyülekezeti tagok közmunkával segítettek összeállítani az előkészített játékszereket, illetve a homokozót körbevevő cölöpöket elhelyezni.

Az avató ünnepségre május 8-án került sor. Délelőtt 11 órától a templomban a vasárnapi iskolások verses-

nagyvilág

Unitárius-univerzalista egyházköri változás Április 30-án került sor arra a kétharmados körű közgyűlési szavazásra, amelynek eredményeképpen az Amerikai Unitárius-Univerzalista Egyház „Thomas Jefferson” egyházköri névve – mely Georgia, Észak- és Dél-Karolina, Tennessee és Virginia államokban levő egyházközségeket foglalja magában – „Southeast District” névre változott. Az egyházkör az 1962 évi alakulása óta az Amerikai Egyesült Államok harmadik államelnökének a nevét viselte. Rev. Jim Key kerületi elnök – a mi szóhasználatunkban: esperes – szerint a szavazás felszabadító élmény volt, mint ami „meghajlított egy ívet az igazság felé.” forrás: <http://www.uuworld.org/news/articles/183151.shtml>

Amerika délkeleti részén vihar pusztított Peter Morales április 29-én szívhez szóló sorokban kérte híveit arra, hogy legyenek segítségére azoknak az unitárius-univerzalista közösségeknek, amelyeknek tagjai az Amerika délkeleti részén a pusztító vihar áldozatai lettek. Mississippi, Georgia, valamint Tuscaloosa, Alabama területein pusztított a vihar; a túlélőknek lelki és anyagi segítségre van szükségük, családok maradtak hajlék nélkül. Forrás: <http://www.uua.org/pressroom/pressreleases/182795.shtml>

Az egyedül élő indiai unitárius nők segítése Az „Omidyar Network and Ashoka's Changemakers” egyesület közzétette a World Bank Conference on Land &

Poverty eredményhirdetését, amely szerint a „Holdeen India” program keretében az „Ekal Nari Shakti Sangathan” szociális mozgalom – amit közösen a „Social Uplift Through Rural Action” egyesülettel indított el – lett a nyertese a „Property Rights: Identity, Dignity, & Opportunity for All” versenynek. Az amerikai unitárius-univerzalisták a „Holdeen India Program” (UUHIP) keretében már 1984-től segítenek – több mint száz indiai egyesülettel együttműködve – a szegénység és szociális igazságtalanságok leküzdésében. A mostani akció az egyedül élő indiai nők életét hivatott segíteni. Forrás: <http://international.blogs.uua.org>

Olasz unitáriusok Az olasz unitáriusok minden héten rendszeres virtuális kapcsolatot ápolnak egymás közt. A csoport lelki vezetője, Roberto Rosso – aki az erdélyi unitárius vallásban találta meg hitét – elmékedéseket, tanulmányokat, híreket közöl levelezési listájukon. Az olasz unitáriusok vallási közösségének tagjai a zsidó és a keresztény hagyományok szerint ünnepelték meg az idén húsvét ünnepét, és készültek a pünkösdre. Öröm számukra a személyes találkozás, és amikor erdélyi unitáriusok látogatnak el hozzájuk. Az idén májusban Nagy Adél recsenyédi unitárius lelkésznőt hívták meg Rómába tapasztalatcserére, és tudomásunk szerint készülnek a csoport tagjai az idén Magyarországra és Erdélybe is. Forrás: <http://comunioneunitariana.metatech.it>

Összeállította Sándor Szilárd

zenés összeállítással köszöntötték az édesanyákat. Ezt követően a szeszélyes időjárásra való tekintettel ugyancsak a templomban tartottuk meg a játszótér-avatás alkalmából készített műsort. Előzőleg Szombatfalvi József lelkész elmondta a játszótér tervezésének, adománygyűjtésnek és kivitelezésnek a részleteit, majd köszönetét fejezte ki az adakozóknak. Ezt követte a Berde Mózes Unitárius Gimnázium Kalamajka színjátszó csoportjának az előadása: Ludas Matyi, avagy a libák gágogása címmel. Fazakas Mihály költeményének László Tibor szerinti feldolgozásával az iskola VI. osztályos tanulói neveltették meg a közönséget. A vasárnapi iskolás összeállítás és a színdarab betanítása Mikó Amália segédlelkész nő érdeme.

A műsorok után az ünneplők a templomból a gyülekezeti ház udvarára vonultak, ahol felavattuk a Gyerme mosoly játszótérét, valamint lelepleztük az adományozókat felsoroló táblát. Ezután a vasárnapi iskolás gyermekek vették birtokba az eszközöket, és a kiszépült tavaszban boldogan játszottak.

„A gyermek akkor emlékezik rád holnap, ha ma vagy vele” hangzik Steffen T. Kraehmer intése a névtábláról. A székelykeresztúri unitárius gyülekezetben próbálunk mindent megtenni, hogy minél több időt tölthessünk a gyerekekkel, ifjakkal, és ahogy ők tanulnak tőlünk, mi is tanulhassunk tőlük, növekedésük pedig legyen számunkra öröm.

Ifjak kalákája

Makkai-Ilkei Ildikó

Bocskai István erdélyi fejedelem intelmével köszöntöttem május 15-én bencédi templomunkban a pesthidegkúti Waldorf iskola X. osztályos tanulóit: „Meghagyom szeretettel intvén mind az erdélyieket és magyarországi híveinket az egymás közt való szép egyezsége, atyafiúi szeretetre. Az erdélyieket, hogy Magyarországtól, ha más fejedelemség alatt lesznek is, el ne szakadjanak. A magyarországiakat, hogy az erdélyieket el ne taszítsák, tartsák őket atyafiaiknak, vérüknek.” Jó volt átélni, megérezni e sorok igazságát az együtt töltött napok ideje alatt!

A 31 diák a két kísérőtanár – Gát Anna és Plesz Bontond – vezetésével május 12-én érkezett gyülekeztünkbe. A tíz napos látogatás fő célja a kaláka, hiszen az iskola többéves hagyománya szerint minden X. osztály évente egyszer kalákázni megy egy kistelepülésre, ahol segítenek a falubelieknek különböző célok megvalósításában. Idén a bencédi egyházközség, faluközség látta vendégül e kedves csapatot, akik itt létük alatt különböző helyszíneken dolgoztak. E helyszínek közül a leginkább említésre méltó és egyben a legnemesebb feladat volt a két régi tűzoltókocsi teljes felújítása. Ezeket Domokos Levente, a székelykeresztúri múzeum munkatársa vezetésével, a diákok nagy örömmel és jókedvvel varázsolták újra. Ugyanakkor egy másik csapat a régi tűzoltószín felújításán munkálkodott, hogy a két kocsi visszakerülhesen több évtizedes helyére. Kisebb munkálatok is folytak

– temetőrendezés, a falutábla megújítása, de a diákok néprajzi gyűjtést is végeztek, ezáltal nemcsak a fiatalokkal kerültek kapcsolatba (akik a programok lebonyolításában segítettek), hanem az idősebbekkel is.

Csodálatos volt látni a pesti gyerekek találkozását a természettel, az egyszerű, de nemes feladatokkal, kultúránkkal, hagyományainkkal, a templommal, hiszen az istentiszteletet követően mindannyian pozitív benyomásokról számoltak be.

Az együtt töltött tíz nap tanulságos, munkás, élményekkel teli volt. Ugyanakkor igaz barátságok szövődtek a vendég és helyi ifjak között. E sorok által is köszönetet mondunk a vezető tanároknak, az egész osztálynak az elvégzett munkáért, Istentől erőt kérünk e nemes, szép kezdeményezés folytatásához.

Nyári gyermektáborok

Annak a víziónak a jegyében, hogy az EUE legyen a legjobb táboroztató egyház szűkebb pátriánkban, táborainkat folyamatosan fejlesztjük. Ennek érdekében az idén a következő fontosabb lépéseket tettük:

1. Az egyetemes egyházi gyermektáborokat korcsoportos bontás-

ban hirdettük meg, ami hatékonyabb foglalkozást tesz lehetővé.

2. Az egyházi táboroztatási kultúra fejlesztése érdekében központi alapról pályázatot hirdettünk helyi egyházközségi és körli táborok szervezési költségeinek támogatására. A pályázatra szép számban jelentkeztünk.

3. Az idén első ízben külön tábor hirdettünk a frissen konfirmáltak

számára, mégpedig autóbuzos mozgótábor, ahol a hét folyamán a tevékenység utazás és helyi tevékenységek váltakozása formájában valósul meg. Ezzel a táborral hármas célt tűzünk magunk elé: a konfirmációi felkészítés – a hitértés és hitélmény – elmélyítését, az ifjúsági egyletekbe való betagozódás elősegítését és az középfokú iskolaválasztás tudatosabbá tételét.

→ 4. Fejlesztjük a táborozási kellékeinket, kiemelten sporteszközökkel, játékokkal, multimédiás eszközökkel és felfújható matracokkal.

5. A táborvezetők toborzása által a gyermekekkel és későbbi fiatalokkal foglalkozó egyházi intézmények összekapcsolódását erősítendő megszólítottuk az egyleti önkénteseket, teológusokat és az egyházi iskoláink vallásánárait és tanítóit. Így az idén közel negyvenen jelentkeztek táborvezetésre.

Május 10-én került megrendezésre az idei táborvezető-képző. Ennek eredményeképpen véglegesítettük az idei gyerektáborok témáját. Ez a négy őselemre épül, úgymint a föld, a víz, a tűz és a levegő, amelyeknek a Teremtéstörténettel is összekapcsoltan sokoldalú megközelítése és fel-

dolgozása valósul meg: vallási, tudományos, irodalmi, képzőművészeti és szabadtéri. Külön figyelünk az életet alkotó alapelemek jelenlétére környezetünkben és testünkben. Tehát egyaránt helyet kap a környezetérzékenységre és az egészséges életmódra nevelés. Délelőttönként a tevékenység két párhuzamos csoportban zajlik, délutánonként pedig a hangsúly a mozgáson és a tapasztalati tudásszerzésen, tehát a sporton és a természetjáráson, szabadtéri játékokon van. Ezek mellett az évek óta jól bejáratott elemek is helyet kapnak, mint az áhítatok, vallásórák, közös éneklések, ritusok, tábortűz, bulik és hasonlók.

A lelkészek a táborokról körlevélet kaptak, és náluk igényelhető szóróanyag is. Ugyanakkor az egyház honlapján is részletes tájékoztató olvasható: <http://unitarius.org/tabor>.

A tábori kiírásokat ebben a híradásban is összefoglaljuk, hogy ezzel is megkönnyítsük a jelentkezést.

Gyermek- és ifjúsági táborok:

Várfalva, július 4–10., 12–14 éveseknek; *Homoródalmás*, július 18–24., 10–13 éveseknek; *Várfalva*, július 19–24., 9–11 éveseknek; *Konfirmandusok mozgótábora*: augusztus 8–14., az idén konfirmáltaknak.

Mindenik tábor esetében az egyéni hozzájárulás 100 lej, aminek felét előlegként a lelkészhez, a másik felét a táborba érkezéskor kell befizetni. A gyermekek és konfirmandusok a lelkész vagy a szülő általi bejelentés sorrendjében kerülnek fel a VEN-előadótanácsosnál levő listára.

Várjuk a jelentkezést a helyi lelkésznél vagy emailben a következő címen: cziresza@yahoo.com.

nők világa

Köri nőszövetségi közgyűlések

A **háromszék-felsőfehéri egyházkör** idei évi nőszövetségi közgyűlését a sepsiszentgyörgyi unitárius templomban április 30-án tartotta.

Az UNOSZ képviseletében Kolozsvárról Asztalos Klára elnök és Zsakó Erzsébet alelnök tisztelték meg jelenlétükkel. A közgyűlés a kiadott program szerint zajlott. Az érkezés és bejelentkezés után zászlós bevonulással vette kezdetét az összejövetel. A közgyűlés munkálatait Andorkó Rozália körli nőszövetségi elnök vezette.

Köszöntők hangzottak el Asztalos Klára elnök, Kovács István lelkészünk, Kató Sámuel gondnokunk, Pap Mária esperesnő részéről.

A lelkiismeretes, körültekintő munkával elkészített összesített körli nőszövetségi tevékenységi beszámolót Bokor Ágnes ismertette, külön kiemelve az egyes helyi szervezetek sajátos eseményeit. Váncsa Csilla elnöknő kérésére egyperces csennel adóztunk tiszteletbeli elnöknőnk, dr. Albert Éva emlékének.

A szószéki szolgálatot Orbán Erika kórházlelkész végezte. A tizennégy téglalapból álló körli vándorabroszt a felsőrákosi nőszövetség elnöknője azzal a meggyőződéssel adta át Váncsa Csillának, hogy méltó helyre kerül az Úr asztalára, asszonyaink őrző szeme vigyázzon rá. Az abroszon az egyházközségek neveit böngészve megtaláljuk Bölön, Brassó, Felsőrákos, Kálnok, Kökös, Nagyajta, Olthévíz, Sepsiköröspatak, Sepsiszentgyörgy, Sepsiszentkirály, Botfalva, Szentivánlaborfalva, Ürmös, Vargyas neveit, és reménykedünk, hogy a jövőben a hiányzó egyházközségek is csatlakozni fognak, mert hiszünk az együttlét építő erejében.

Horváth Piroska ny. tanárnő szabad, megleghangú tárgyilagos előadásában körképet kaptunk Sepsiszentgyörgy és Sepsikilyén unitárius nevezetességeiről. Bemutatta többek között a kilyéni műemléktemplomunkat, a mintegy tíz évig épülő helyi templomunkat és a régi templom közösségi házzá alakítását.

Örömmel hallhattuk Márk Attila gitárművészt, aki megzenésített verseket adott elő.

Pál Tünde vallásánárnő előadása *Családi mítoszok* címmel jó előkészítője volt a téma kiscsoportos megbeszélésének.

A jelenlevők egy kis képes füzetet vihettek haza emlékül, amely bepillantást nyújt nőszövetségünk életébe. A jövő évi bölöni találkozás reményében vettünk búcsút vendégeinktől. (Ferenczi Mária-Magdolna)

Ebben az évben május 14-én került sor a **Székelyudvarhely köri** nőszövetségi közgyűlésre Kénosban. Az Udvarhely-belvárosi nőszövetségben is készültünk erre az eseményre, hiszen minden évben kellemes találkozássokra ad alkalmat ez a rendezvény. A szép meghívó és a programismertető gazdag műsorkínáltról árulkodott. Felvettük ünnepi székelyruhánkat, lelkünket „imádságosra” hangoltuk, és ragyogó napsütéses időben indulunk Kénos felé. A falu széléhez érve a dombtetőről a Nagy-Homoród völgyét láthattuk, és a virágos gyümölcsfák között pedig a székely falut véltük felfedezni. Asszonytársunk, Vetési Ida, a falu szülöttje ismertette velünk a tatárjáráskor kialakult falunevet és dülőneveket.

Szaporára fogtuk lépteinket, hiszen vártak a kedves házigazdák, a kénosi asszonyok. A találkozás örömeivel üdvözlöttük egymást. Tizennyolc egyházközségből nyolcvan asszony jelent meg ezen a napon.

Kis eligazítás után megkezdődött a közgyűlés. Minden mozzanata meghatározó volt: a zászlóanyák bevonulása az unitárius indulóra, az áhítat, amelyet Andorkó Attila

helyi lelkész tartott, a homoródszentmártoni polgármester köszöntője, Simó Sándor esperes üdvözlő szavai, a vándorabrosz átadása és az UNOSZ elnökének, Asztalos Klárának a köszöntő beszéde mind azt sugallta, hogy fontos ez az esemény a mi számunkra is, de a falu életében is nagy jelentőséggel bír.

Ezek után a közgyűlés munkálatai következtek. Simó Melinda elnöki beszámolója újszerű módon ismertette a tudnivalókat. Andorkó Attila helyi lelkész a falu és templom történetét ismertette, adomákat és történeteket mesélt, amelyek a falu életéhez fűződnek. Nagy Adél és Lőrinczi Krisztina a sikeresen lebonyolított projektekről és felnőttképzésről számoltak be. Tódor Éva pedig a VII. Kárpát-medencei Asszonytalákozáson szerzett élményeit osztotta meg velünk.

11 órától az istentisztelet következett, amelyen Újvárosi Katalin székelymuzsnai lelkész tartotta a szolgálatot. Szószéki beszédének alap gondolatát Máté evangéliumából merítette. Arra biztatta az asszonyokat, hogy bajban is találjuk meg a kivezető utat, amint azt Jézus tanította, hiszen a bánat után a megvigasztalódás és remény következik, majd az ima és hit ad erőt mindannyiunknak, hogy tovább haladhassunk a helyes úton gondjaink, bajaink megoldásában. Az istentiszteletet a helyi ifjak ünnepi műsora zárta.

A közgyűlést követően közös ebéd következett. A kénosi asszonyok gondos házigazdaként minden mozzanatra figyeltek. Volt finom ebéd, házi kenyér és sütemény, egy kis itóka. Délutánra ért véget a jól megszervezett egyházköri találkozó, elbúcsúztunk kedves vendéglátóinktól, és azzal a reménnyel váltunk el, hogy jövőben újra találkozunk Székelyderzsben. Adjon a jó Isten nekünk addig erőt, egészséget, bölcsességet és jól végzett munka gyümölcsét családjainkban, közösségünkben, egyházunkban! (Blénessy Jolán)

A **küküllői** egyházkör unitárius nőszövetségeinek küldöttei április 30-án munkaértekezletet tartottak Désfalván. Szentgyörgyi Tünde esperesné, a köri nőszövetség elnöke, megbeszélésre hívta össze a köri vezetőséget a várható feladatok közös megoldására és intézésére.

Rövid beszámoló hangzott el Péterfi Erika és Udvari Margit részéről az UNOSZ választmányi gyűlésén elhangzott fontosabb célokról, a soron levő tevékenységek ismertetéséről.

A köri választmányi gyűlésnek fő napirendi pontja volt a május 14-re tervezett köri közgyűlés részletes tervezése, anyagi háttérének helyes megoldása és megszervezése. Ebben az évben a szőkefalvi nőszövetség vállalta a közgyűlés fogadását, mely egyben 10 éves évforduló is. A jelenlevők hozzászólása után Csíki Klára köri pénztáros beszámolója következett. A napirendi pontok megbeszélése, azok elfogadása azt mutatta, hogy a munkaértekezlet elérte célját.

Reméljük, minél nagyobb létszámban fognak megjelenni körünk nőszövetségi tagjai, ahogyan az eddigi alkalmakkor is tették, hiszen vágyunk az ismert arcok mosolyára, a közös imára. A harang és az orgona hangja, az istentiszteleti óra mély, ünnepi érzelmeket kelt. (Udvari Margit)

➔ Május 14-én Szőkefalván sor került a Küküllő körüi unitárius nőszövetség közgyűlésére, melyen 13 nőszövetségből több mint 80 küldött találkozott. A közgyűlésnek a Kiss lelkészcsalád és a szőkefalvi unitáriusok biztosítottak kellemes környezetet a templomban és a kultúrotthonban.

A lelkészcsalád és a nőszövetség meleg fogadtatását követően kitűzőkkel ellátva, zászlókkal, virággal vonultunk be a templomba, ahol a közgyűlés munkálatait tartotta. A sokféle virág, mely egyetlen vázában gyűlt össze, az összetartozásnak, egymás feltétel nélküli elfogadásának a jelképe. Közben felcsendült az unitárius induló, és a zászlók bevonulását követte a szalagok zászlókra kötése. A körüi vándorabrosz kiegészült egy kis „téglával”, hisz új nőszövetség szerveződött az elmúlt évben: a haranglábi unitáriusok körében.

Az áhítatot Kiss Sándor Loránd szőkefalvi lelkész vezegte, majd bemutatta a falu és az egyházközség rövid

történetét. A közgyűlést Szentgyörgyi Ildikó-Tünde vezette. Üdvözlőbeszéd hangzott el, majd beszámoló következett a nőszövetségek tevékenységeiről, de ugyanakkor ötleteket is kaphattunk a jövőre nézve. A körüi elnök beszámolt a körüi vezetőség tevékenységéről. Az ünnepi istentiszteleten Székely Kinga-Réka, az Unitárius Lelkesek Országos Szövetségének elnöke, homoródszentpéteri lelkész szolgált. Az istentiszteletet dr. Andorkó Orsolya rezidens belgyógyász értékes előadása követte. A napot színesebbé tették az idősebb és ifjabb generációk képviselői szavataikkal és énekeikkel. A következő évi konferenciának a küküllődombói unitárius egyházközség és nőszövetsége ad otthont. A közgyűlés bezárását követően a lelki, szellemi ajándékok mellé a kultúrotthonban közös étkezéssel zártuk a napot. Meglepetés volt a falu fafaragójának munkáiból készült kis kiállítás és a helyi nőszövetség termékeinek vására. (Szentgyörgyi Ildikó-Tünde)

Szentpéteri kilencvenesek

Az elmúlt négy hónapban nagy örömnépe volt a homoródszentpéteri Bedő Kornélia Nőegyletnek. Egy nő és egy férfi egyházközségi tagot köszönthettünk fel, akik betöltötték a kilencvenedik életévüket: januárban özv. Szász Máriát, aki a jó gazdasszony mintaképeként munkálkodott a közösségben. Jó ötleteivel és tanácsaival még mindig nagy segítsége a nőegyletünknek.

Áprilisban pedig özv. Máthé Ferencet köszönthettük,

aki mindig pártolta és felkarolta nőegyletünket. Minden tombolázáskor valami nyereménytárgyat készített, varrt nekünk – ugyanis ő a falu szabója.

Könnyeig meghatottuk az ünnepeket, amikor a *Békességben eljöttünk* kezdetű énekkel, illetve tortával és virágokkal, meglepetésszerűen köszöntöttük őket. Egy rövid versajándékkal is kedveskedtünk a szépkorúaknak: „Kilencven évesek lettek ezen a szép napon, / Magukat ünnepeljük és örülünk nagyon. / Nagy ünnep ez nekünk, hogy felköszönthetjük / S szívesen fogadták a mi üdvözlésünk. / Hiszen kilencven év nagyon hosszú idő, / Mindenképpen megünnepelendő. / Maradjanak még köztünk, jó erőben, frissen / Magukat még sokáig éltesse az Isten!” (Máté Ilonka)

„Fellegekbe nyúló magas Déva vára...”

Lőrincz Márta

A címben megkezdett mondat így folytatódik: „Dávid Ferenc egykor oda volt bezárva.” Régóta énekeljük szavajuk és tudjuk ezt. De a személyes élmény, a közösségben rejlő hit mélységeinek megtapasztalása, ez most vált igazán valóra bennünk, a korondi unitárius nőszövetség tagjaiban. Már több éve élt bennünk az óhaj, hogy elzarándokoljunk Déva várához. Most, május 7-én végre sikerült!

Harmincfős lelkes csapat érkezett meg a hegy lábához, és nagy izgalommal várta, hogyan is jut fel a várba, Dávid Ferenc emlékhelyéhez.

„Hogyan is vitték fel oda szegényt?... Fázhatott itt a nyirkos hideg cellában” – hangzottak asszonyaink

ajkáról a szánakozó szavak. Zarándoklatunk nem lett volna teljes ünnepi áhítat nélkül: Dávid Ferenc emlékének adózva – kolozsvári és magyarországi alkalmi zarándokok jelenlétében – Farkas László tiszteletes úr áhítati elmélkedését nagy megihletéssel hallgattuk. „Szent érzések hatják át most is szívünket-lelkünket... kevés az a szó, amellyel el tudnánk mondani ezt az érzést, hiszen messzi Székelyföldről jöttünk, hogy felkeressük a szent helyet, ahol mártír püspökünk meghalt.”

Az ünnepi beszéd után nőszövetségünk lelkes tagjainak alkalmi műsora következett. Végül pedig a székely himnusz énekeltük együtt a keblitanács néhány képviselőjével.

A restaurálás alatt lévő várban, korlátok közt, mégis sikerült a cellaajtóig eljutnunk, hogy ott kegyelettel adózzunk egyházalapító püspökünk emlékének.

Zarándoklatunk során végig éreztük Isten gondviselő szeretetét, gyönyörű időben, szép napsütésben volt részünk Déván.

Meglepetést is tartogatott ez a nap számunkra: Korondról elszármazott unitáriusok vártak minket – meghívtak és fogadtak templomukban, majd gonddal előkészített rövid agapén ismerkedtünk.

Utunk során hazafelé rövid sétát tettünk a százok központi városa, Nagyszeben központjában. Sokunk számára nagy élmény volt. Lelkiekben gazdag „csomaggal” térhettünk haza, és a másnapi anyáknapi műsorunkkal zártuk nőszövetségünk évi tevékenységét.

Korondiak Lókodon

B. Pál Annamária

„Vannak lehetőségeink és képességeink, amit egymással megoszthatunk” – hangzott el a korondi unitárius templomban március elején, amikor 15. alkalommal imádkoztak együtt unitárius és katolikus nők. Az imánapi adományokat a lókodi Kis Rozália Ökumenikus Öregotthonnak ajánlották.

Az adományok átadására – immár hagyományszerűen – húsvét előtt két héttel, a hiterősítő időszakban került sor. Azért hagyományszerűen, mert idén tizenhatodik alkalommal látogattak el ajándékaikkal a korondi nőszövetség tagjai az Otthonba...

Az idei látogatás különlegessége az volt, hogy az unitárius nőkhöz jelentős adománnyal csatlakoztak a katolikus nőtestvérek is. Szám szerint harmincnégyen vitték adományaikat Farkas László lelkész és Farkas Margit

tiszteletes asszony vezetésével a lókodi öregotthonba. „Már vártuk magukat!” – mondták az otthon lakói... Számítottak rájuk, s ottlétük alatt mintha fáradt tekintetük megpihent volna, mosoly ült a redő borította arcon.

A testi táplálék mellett – ami személyre szóló édes-ségsomagból és alapélelmiszerekből állt – vitték a lelki táplálékot is. A közös ima után rövid versösszeállítással örvendeztették meg az időseket.

Öröm volt látni, ahogyan örültek...

Ezen a napon, a korondi nők nemcsak adtak, hanem kaptak is... Kaptak sok-sok szeretetteljes, hálás pillantást, köszönő szavakat és melegséget a legidősebbektől...

Áldja meg az Isten őket!

Az élet úgy hozta, hogy most, negyven évesen, a korondi nőegylet vadonatúj tagjaként, először jártam a lókodi öregotthonban. Ezért tartottam fontosnak megosztani az olvasókkal az élményemet... Öröm olyan közösség tagjának lenni, ahol a meglévő lehetőségeket kihasználják, és tesznek, nap mint nap, fáradhatatlanul...

ifjúsági oldal

Május elején előntötte Kolozsvárt egy, a többinél furcsább hullám. Körülbelül 1500 egyetemista gyűlt össze a Főtéren, hogy onnan zajosan, énekelve, vidáman és élettel telve vágjon neki az immár 18. alkalommal megszervezett KMDSZ (Kolozsvári Magyar Diákszövetség) Diáknapoknak. Ennek a rendezvénynek már hagyománya van a kolozsvári egyetemisták körében, és a tavasz már nem is lenne az igazi, ha nem volna az a 3-4 nap, amikor ennek az örületnek lehet élni. Az idei diáknapok rendezvénye azért is volt különleges, mert az unitárius bentlakás közössége is úgy döntött, hogy megméreteti magát a neves versenyen. Az UNI-GUNS névre keresztelt csapat május 5-8. között éjt nappallá téve sportolt, futott, szurkolt, versenyzett, és törte a fejét a feladványokon. Az erőfeszítésük gyümölcsöt is termett: harmadikok lettek a 35 csapatból, ami egy teljesen új csapatnak elvárásokon felüli teljesítmény. A résztvevők egy részét arról faggattam, hogy mit jelentett nekik a részvétel, és milyen volt a közös munka.

Diáknapok Kolozsváron

Gergely Noémi

Mikor született az ötlet, hogy részt szeretnétek venni a Diáknapokon?

Géza: Már nagyon rég terveztük. Szinte minden évben dédelgettük az ötletet, mióta a bentlakásban vagyok. Az idén már az első félévtől sokat beszéltünk róla Hegyi Attilával, Doki-val és Gagával. Nagyjából március környékén döntött el, hogy benevezünk, és azóta mindent beleadva dolgoztunk a sikeren.

Hogy teltek az előkészületek?

Doki: Körülbelül egy hónappal azelőtt már nekiálltunk, és edzéseket tartottunk a különböző sportágakban versenyzőknek. Vásároltunk mindenféle hangulatcsináló eszközöket, sípokat, kürtöket a felvonulás-

hoz, elkészítettük a zászlónkat és a kabalafegyverünket, hogy minél teljesebb összhangot teremtsünk a csapatnevünk és az előkészítendő feladatok között.

Gaga: Előre leosztottuk, hogy ki, milyen versenyen vesz részt, így mindenki azt gyakorolhatta, amihez kedve volt, és amiben jó volt, így elkerültük a veszekedéseket, illetve minden versenyrészt lefedtünk. A bemutatkozón is nagyon sokat dolgoztunk, meg is érte, hiszen mi kaptuk a második legnagyobb pontszámot.

Honnan jött a név?

Doki: Közös választás volt a csapattagok által kitaláltak közül. Az „uni” unitáriust jelöl, mert fontosnak

tartottuk, hogy benne legyen, hisz az unitárius bentlakás közösségének tagjai vagyunk, és erre természetesen nagyon büszkék. A „guns” mint „fegyver” azért is került bele, mert így a kettő összeolvasva hirtelen akár még úgyis csenghet, mint „hooligans”, és valljuk be, egy kissé huligánok is kell hogy legyünk az egészhez.

Gaga: Készítettünk pólót, amire felkerült a csapat logója is, ami két összefordított fegyver és közöttük az ifjúsági egylet címeréből is jól ismert láng.

Géza: A pólóra feltüntettük a támogatóinkat, akiknek ezúttal is nagyon köszönjük a segítségét: a Magyar Ifjúsági Tanács által szer- ➔

➔ vezetett Tusványos, a Culina Nostra, az Erdélyi Unitárius Egyház, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet, a Vinovis borászat, valamint a Mathias étterem. Nagy előnyünkre volt az is, hogy a bentlakás épületében mindig volt terem összegyűlni és edzeni, megbeszélni. Míg más csapatok sok energiát kellett abba öljenek, hogy helyet találjanak maguknak, addig nekünk a tanuló vagy az udvar mindig rendelkezésünkre állt.

Mire számítottatok, amikor belevágtatok? Gondoltátok, hogy harmadikok lesztek?

Timi: Egyáltalán nem számítottunk a harmadik helyre. Ahogy fogytak a számok, úgy tűnt egyre hihetlenebbnek az egész. Többen el is sírtuk magunkat, mikor meghallottuk, hogy hányadikok lettünk.

Dani: Egy jó bulira számítottunk, amivel kicsit elfelejtjük az egyetemet, és egy hatalmasat szórakozunk a szesszió előtt.

Géza: Úgy indultunk neki, hogy ki amit elvállalt, azt megcsinálja, és azért az első 15-ben szerettünk volna benne lenni.

Melyik volt a kedvenc próbátok és miért?

(Mindenki gondolkodás nélkül rávágja): A női foci! – Mert a lányok megnyerték, és ez volt az egyik legnagyobb eredményünk, és amellet még különösen érdekes a lányokat focizni látni.

Melyik volt a kedvenc próbátok a női focin kívül, és miért?

Géza: Jó volt a Majális, amit szintén nagyon jó eredménnyel zártunk, de oda már úgy mentünk, hogy nem hajtunk annyira, de jól akarjuk érezni magunkat.

Zalán: Jó volt olyan dolgokat kipróbálni, amit amúgy nem, vagy nagyon ritkán végzel, mint például a paintball vagy a kézilabda, amit volt, aki akkor játszott életében először.

Istvánka: Sok olyan kreatív próba volt, amelynek keretében elég különleges helyzetekbe keveredtünk, mint például mikor baletteznem kellett a Mátyás szobornál. De a csapatmecscek hangulata volt a legjobb, mert ott mindvégig szurkoltunk, valamint a felvonulás: egyszerre annyi ember, egy helyen, egy céllal: zseniális!

Zsófi: Jó volt a bemutatkozó és a Majális, meg az eredményhirdetés. Ezeken ott volt az egész csapat, és az egy egészen különleges hangulatot adott az egésznek.

Voltatok már diáknapokon? Milyenek találtátok az ideit úgy összeségében?

Doki: A 35 csapattagból (amelyből 30 a bentlakás közösségéből került ki, másik 5 pedig ismerősökből) mindössze csak 6 ember vett részt korábban is diáknapokon. Egy ennyire minden szempontból kezdő csapatnak nagyon nagy teljesítmény volt a harmadik helyre kerülni, és az első másfél napban vezetni a tabellát. Meghatározó élmény volt. Sokkal jobb, mint előző években.

Szabi: Nem voltak nagy csúszások, minden rendben volt.

Gaga: A szervezés az előző évekhez képest messze jobb volt. Nem voltak nagy problémák.

Hogy érezte magát az UNI-GUNS? Hogy bírtátok a hajtást? Milyen volt a csapat? Voltak összetűzések?

Géza: Volt olyan, aki 48 órát szinte folyamatosan ébren volt. Átlagosan 7–8 órát aludtunk a hétvége alatt. De megért minden fáradságot!

Timi: Az idén különleges volt a hangulat mind a csapaton belül, mind a csapatok között. Az együttműködésben sem voltak gondok. A csapaton belül pedig minimális nézeteltérések voltak, amik hamar meg is oldódtak.

Zsófi: Valami hihetetlen összhang uralkodott. Folyamatosan szurkoltunk egymásnak a csapaton belül, valamint más csapatoknak is, legfőképpen a két testvércsapatunknak, a Bumerángának és a Szovátai Búvármedvéknek. Ők még sorfalat is álltak nekünk, amikor megnyertük a harmadik helyet.

Volt egy híres-hírhedt videó, amit szintén ezzel a két csapattal készítettek. Mit szóltok az azt körülvevő vélemény-áradathoz?

Doki: Kellett egy „flash-mob”-ot készíteni, amivel Fél-sziget hangulatot csempészünk volna Kolozsvár életébe. Mi biciklikkel kimentünk a Tordai útra, ahol stoppolni szoktak az egyetemisták, és mind a 70-en stoppolni akartunk Marosvásárhely irányában. Sajnos a rendőrség figyelemztetett, hogy nincs gyülekezési engedélyünk, úgyhogy onnan elsieltünk, és másképp kellett megoldanunk.

Géza: Volt egy másik, rövidebb változata is, azt kellett volna feltöl-

teni, abban nem volt annyi kellemetlen szó. A videót külsősök vágták meg, nem volt teljes beleszólásunk. Nem örülünk annak, hogy így sikerült, de a mienk. Készíteni azért jó volt, rég bicikliztünk, sajnos a rendőrségi incidens hozta ki ezt a hangulatot.

Timi: Három csapat keze volt benne, így a másik két csapat is sokat tett hozzá. Mi nem tudtuk, hogy ez lesz a végén. Nekünk is meglepetés volt ezt látni és hallani, de már nem tudtunk mit csinálni, ezt kellett elfogadjuk. Megértjük, hogy miért nem tetszik sokaknak, de reménykedünk, hogy attól még nem néznek minket ferde szemmel.

Mitől volt különleges az UNI-GUNS csapata a 18. Diáknapokon?

Doki: Népszerű csapat voltunk, látszott rajtunk, hogy beleválók vagyunk. Folyamatosan szurkoltunk egymásnak, és azokkal a csapatokkal, akikkel összebarátkoztunk, meg is egyeztük, hogy még találkozunk utána, de a terveinket elmosta az eső. Már az elején kijelentettük, és végig büszkélkedtünk azzal, hogy mi unitáriusok vagyunk, és ezt körülbelül 1500 résztvevő mind tudta. A bentlakásban és a barátaink között is nagy sikernek örvendtünk. Sokan álltak

mellénk, és segítettek, amivel tudtak, és lehetett, és sokan csináltattak UNI-GUNS-os pólót maguknak, habár nem voltak hivatalosan a csapat tagjai.

Istvánka: Jól összeválogatott emberek voltak. Ismertük egymást. Nem volt új dolog együtt dolgozni, hisz már elég sok időt töltöttünk amúgy is együtt.

Géza: Bármilyen zajlott éppen, mindig volt, aki szurkoljon a csapatunknak. Senki nem ment egyedül a próbára, mindenkivel ment egy külön szurkolótábor. Egyszer például reggel 8-ra ment a két teniszezőnk versenyezni. A tenisz egy csendes sport, viszont a mi 2 emberünkkel érkezett egy 7 személyes szurkolóbizottság, akiket semmiképp nem lehetett a játék csendes mivoltáról meggyőzni.

Zsuzsa: Megismertük egymást, és ez volt a legfontosabb. Eddig is jó volt a bentlakásban élni, de ezután még jobb lesz. Szerintem sokan választják majd, hogy visszaköltöznek jövőre is, mert kialakult egy olyan hangulat, amit sehol máshol nem kaphatsz meg.

Volt negatívuma?

(Mindenki hosszú csendben tűnődik, de nem tudna egy pillanatot megnevezni, ami ne lett volna fenomenális.)

Milyen az élet a diáknapok után? Mi lesz az UNI-GUNS-szal?

Gaga: Azóta is csak erről tudunk beszélni, ha találkozunk, vagy csak egy kis időre összefutunk.

Zsófi: Én holnap is újrakezdeném az egészet. Jövőre megnyerjük! Az UNI-GUNS folytatódik.

Istvánka: Egyértelmű a folytatás. Már alig várjuk mindannyian. Felőlem akár minden héten lehetnének diáknapok!

Géza: Két-három napig nagyon furcsa volt utána, mert nem volt, amit csináljunk. Kicsit olyan volt, mintha semmi nem történe már. A harmadik hellyel nyertünk sok utalványt is a kupa mellé, és a hétvégén újra összeül a csapat, hogy elosszuk és természetesen, hogy kicsit újra fellelevenítsük a május elején történeteket.

(A kérdésekre lelkesen válaszolók: Géza: Kovács Géza-Tamás, a csapatkapitány, továbbá Doki: Matka Imre, Gaga: Gál Gabriella, Timi: Mátéfi Timea, Zsófi: Bálint Zsófia, Istvánka: Farkas István, Dani: Csiki Dániel, Zsuzsa: Mihály Zsuzsa, Zalan: Benczédi Zalan, Szabi: Benczédi Szabolcs.)

Tavas van, gyönyörű...

Kedei Orsolya

Így gondolták azok a fiatalok is, akik május 6-án útnak indultak Kisadorján felé. Egy újabb fergeteges találkozó vette kezdetét, amit a résztvevők még nagyobb izgalommal vártak, mint az előzőeket. És nem hiába, mert most Kisadorjában a világ közepén voltunk, ahol nyílnak az orgonák és mindig magas a fű, ahová az ember azért megy, hogy végre a hosszú tél után a természet mozgasson meg benne valamit.

Pénteken este megismerkedtünk egymással, játszottunk, nevettünk, de valahol éreztük, talán a tavaszi fák virágai megsúgták nekünk, hogy: „valami vár rátok holnap”. Ahogy a mesékben szokott történni, úgy is lett. Szombaton reggel felkeltünk, elemózsiát csomagoltunk magunknak, majd Farkas Imola áhítatával utunkra áldást kértünk Istentől, és elindultunk a nagy útra. A mi mesénkben ez az út egy ökológiai ösvény volt, amelynek különböző állomásain, érdekesebbnél érdekesebb dolgokat tudtunk meg környezetünkről, a minket körülvevő növény- és állatvilágról. Az útnak állomásai voltak, amelyeket azonban egy kis homály borított, mert senki nem

tudta, hogy a következőnél milyen próbára kell majd számítani. Hiszen, ahogyan a mesékben a szegény legénynek is próbákat kell kiállnia, úgy nekünk is át kellett küsznünk-másznunk bizonyos akadályokon. Rájöttünk, hogy milyen jó nedves fűben szaladgálni, házakhoz vízért bekopogtatni, az erdőt járni állatokat lesve, és hogy milyen, de milyen jó együtt nevetni!

Azt hiszem, az angyalok is az égben olyan jól kezdtek kacagni azon, hogy mi milyen jól szórakozunk, hogy a könnyük a földre kezdett potyogni, éppen a mi fejünkre. De nagyon tetszhetett nekik, mert egyre jobban kezdett hullni, egész addig, amíg a csapat vissza kellett forduljon a mesék göröngyös útjáról a mézeskalács házikó fele.

Miután hazaértünk, megettük a hamuba sült pogácsáinkat, amiket az útra pakoltunk, majd úgy döntöttünk, hogy folytatjuk a jókedvű játszadozást bent a házban. Így járt le a szombati nap.

Vasárnap reggel hálát adtunk Istennek, hogy együtt lehettünk. Megtanultuk az istentisztelet alatt, hogy mit jelent a magam, a másik és az Isten szeretete. Miután az összes meseszereplő rájött, hogy a szeretet volt az, ami őt útra indította, a kincssel együtt elindult visszafele azon az úton, amelyen még pénteken „szerencsét akart próbálni”.

„Nálunk a borz, de hol van Kis Pál?”

Nagy Vanda

Május 7-én újra megszervezésre került a Nagy-Homoród menti szemétszedési akció. Udvarhelyen már fél 9-kor gyülekeztünk, hogy tudjunk nekifogni a kora reggeli munkának. Mikor megérkeztünk, az esperes úrtól megkaptuk az akcióhoz szükséges kellékeket: szemeteszsákokat és kesztyűket.

Nekivágtunk feladatunknak. A nagy munkánkban a mellettünk elhaladó emberek között volt, aki szociális munkásoknak nézett bennünket, mint akik a mindennapi betevőért dolgoznak, volt, aki érdeklődve kérdezte,

hogy mi egy környezetvédő csoport tagjai vagyunk? A válasz természetesen jött: nem, csak olyanok, akiknek fontos a tiszta környezet és természet.

Előre mentem felmérni a terepet, mikor találtam egy kis állatot, aki kissé „borz-asztóan” nézett ki. Már úton volt az örök vadászmezők felé... Aztán találtunk mindenféle mocskot és szemetet, a kabáttól a cipőig, az alkoholos dobozoktól, üvegektől a szivarcsikkeig mindent. A nekikeseredett idő pontot tett a munkánkra, de nem állított meg minket attól, hogy együtt szalonnázunk a fiatalokkal. Jó ebédhez szól a nótá – így hát elkezdődött a gitározás és éneklés, a dalok betöltötték az egész völgyet. Majd az idő elteltével útnak indultunk hazafelé: „Eső mosta most már tiszta völgyeket, Helyettünk sírt könnyeket.”

(U.i. Még mindig keressük Kis Pált!)

Vallásolimpia

Nagy Henrietta

A társadalomban keveset beszélünk arról, mennyire fontos a hit, a vallás egy ember életében. Van, aki nem szeret erről beszélni, van, aki szeret, de nincs kívül megossza a gondolatait, és vagyunk mi, akik megmutattuk a hétvégén, hogy minket foglalkoztat ez téma, és van, akivel megoszuk.

A május 13–15-i hétvégén részt vettünk az Országos Vallás Tantárgyversenyen, ami idén a székyudvarhelyi Baczkamadarasi Kis Gergely Református Gimnáziumban került megrendezésre. A verseny idei motója ez volt: „Én vagyok az út, az igazság és az élet.” (Jn 14,6)

A székyekeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumból 8 tanuló vett részt, négy évfolyamról: Szombatfalvi Csongor, Vári István (XII.A.), László Anikó, Mihály Oliver (XI.A.), Nagy Henrietta, Bartha-Pál Aba (X.A.), Benedek Ágnes, Jakab Anna (IX.A.). Ezek a diákok ez alkalommal is megpróbálták kihozni magukból a legjobbat.

A hagyományos versenyektől eltérően ez a verseny nemcsak arról szól, hogy megírod a tételed és kész, hanem az egésznek van egy barátságos szerkezete. Éppen ezért már pénteken odautaztunk, és kezdünk ismerkedni a diákokkal, szervezőkkel. Hogy a jó hangulat teljes legyen, egy áhítaton vettünk részt a református templomban, ahogy lelkileg is sike-

rült feltöltődnünk, majd utána várost nézni indultunk.

Másnap, szombaton nagy nap állt előttünk, éppen ezért elég feszült volt a hangulat. Hogy kicsit feloldódjunk, András Benedek unitárius lelkész, iskolaigazgató tartott áhítatot, amibe mi is becsatlakoztunk, gitározunk, énekelünk. Sokat segít a dal, az egymásra hangolódás, hogy jól érezzük magunkat.

10 órakor elkezdődött a verseny. Körülbelül 150 diák ült le egy időben a padjába és fogott neki a versenynek. A verseny 3 órát tartott, utána beadtuk a kidolgozott tételt, és elhagyva a termet, akikkel találkoztunk, azokkal megbeszéltük, kinek, hogy sikerült. Érdekes, hogy mennyire közvetlen emberekkel találkoztam. Sok fiatal nem ismertem, nem tudtam, hogy hívják, honnan jött, de mégis beszélgettünk, megosztottuk egymással gondolatainkat, és a végén mindig annyit kértem, hogy a nevével legalább mondja el.

A szombati nap délutánján meglátogattunk három templomot: Szé-

kelyudvarhelyen a Barátság Templomát, a székyderzsi erődtemplomot és a bögözi református templomot. Mi szabadidőnkben elmentünk lepkekiállításra a múzeumba, virágkiállításra is részt vettünk, és boldogan telt a napunk. Késő délután tették ki az eredményeket. Minden diák ott álldogált a tábla mellett. Miután mindenki megnézhetett, hogy mennyire értékelték a munkáját, volt, aki örömmel fogadta, volt, aki elkeseredett. Hisz nem vagyunk egyformák, minden hír másképp érint minden személyt. Este a diáknapi alkalmával koncerten vettünk részt, majd utána nyugovóra tértünk. Vasárnap a díjak kiosztásával zajlott, majd utána egy misén vehettünk részt.

Összegezve: én nagyon jól éreztem magam a hétvégén. Közülünk most nem hozott senki díjat, viszont mindannyiunk nevében mondhatom, hogy jól éreztük magunkat, és teljes szívvel-leléssel dolgoztunk a felkészülés ideje alatt. Köszönjük Lakatos Sándor lelkész, vallásstanár segítségét, aki mindig ott volt velünk, segített a felkészülésben. A XII-es fiúkon kívül, hiszen ők nemsokára ballagnak, mi szeretnénk folytatni, és a következő években is részt venni a rendezvényen.

ITT A NYÁR!

Kedves egyetemes Barátaink! Jelentjük, hogy az idén sem maradnak el a várva várt rendezvények. Minden érdeklődőt várunk **Szabédra, július 28. és augusztus 1.** között, a hagyományos **Színjátszó Találkozó**ra, valamint **Bölonbe, augusztus 25–28.** között, az **Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencián**kra. A részletekkel hamarosan jelentkezünk, lessétek mindenféle postafiókjaitokat!

Árvíz után

Árvíz után bemegy a cigány a biztosítóhoz, és elkezd sorolni, mi mindent vitt el a víz:

– Hát kérem, elúszott a színes tévénk, a számítógép, az automata mosógép, a porszívó, a mikrohullámú sütő...

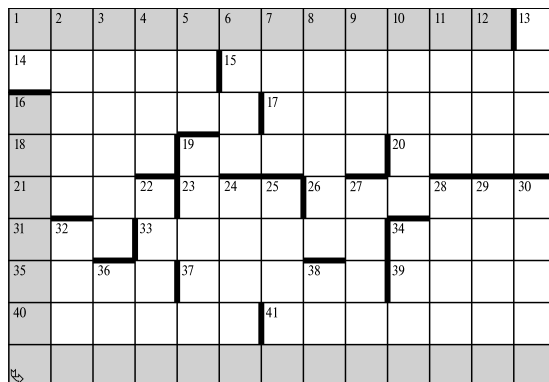
– Állj meg, ember! – szakítja félbe a hivatalnok.

– Hát nálad még villany sem volt a putriban!

– ...! – szól a cigány. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 14. Néró korabeli. 15. Viszketést enyhíteni próbáló. 16. Domenico Modugno slágere. 17. Sáncolás a sakkban. 18. Háromatomos oxigén. 19. Csörte a vívásban. 20. Iskolaféle, a diákok nyelvén. 21. Magyar festő volt (Károly). 23. Albán pénz. 26. Szándékozás. 31. Száját nagyra nyit. 33. Kerti zöldség. 34. Afrikai állam. 35. Spanyolországi folyó. 37. Angol Nobel-díjas fizikus volt (Paul). 39. ...-kapok, verekedés. 40. Fegyverféle. 41. Gépet kenő.

Függőleges: 1. Megfelelő. 2. Előidéző. 3. Bár. 4. Algériai kikötő. 5. Forgástengely, idegen szóval. 6. ... Montand, francia énekes volt. 7. A vörös bolygó. 8. Következmény. 9. Ovidius gúnyneve volt. 10. Sokba kerül. 11. Becézett Jolán. 12. Csodálkozást kifejező két szó. 13. ... fan tutte, Mozart vígoperája. 16. A poén befejező része. 19. Férfinév. 22. Méhraj igéje lehet. 24. Kávé márka. 25. Hangot ad a varjú. 27. Limlom. 28. Lengyel város. 29. Székelyes férfinév. 30. Csúszós. 32. Szemléltető rajz. 34. Atlétaing. 36. Fogaival öröl. 38. Lenti helyre.

Bizonyítékok

A cigánynak nagy vilája, limuzinja, úszómedencéje van, ez gyanús, kiszállnak a pénzügyőrök, és megkérdezik, miből telt ilyen luxus dolgokra.

– Az úgy volt, hogy kifogtam az aranyhalat, azt mondta, kérjek három dolgot, hát ezt kértem, és most van! – állítja a cigány.

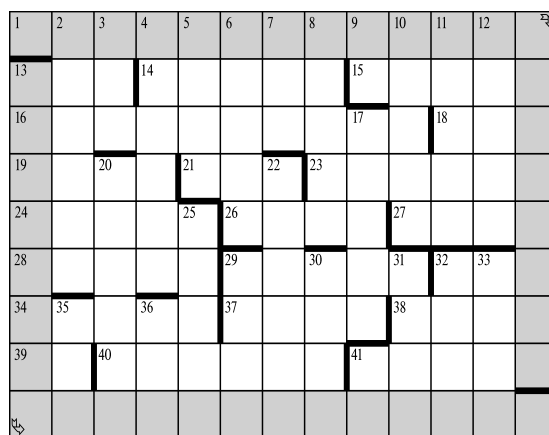
– Hóhó! Ez mese! – keltekednek a fináncok. – Bizonyítsd is be, Gazsi!

– ...! – mondja a cigány. (A poén a rejtvényben.)

Vízszintes: 1. A poén első része. 13. Mátka. 14. Már előre. 15. Taszító. 16. Disznóvágáskor használt konyhai eszköz. 18. Mongol uralkodói cím volt. 19. Óhaj. 21. Balti nép. 23. Földre omlik. 24. Lakatolás. 26. Győz. 27. Van ilyen véna is. 28. Kaukázusi nép. 29. Tragikus sorsú walesi hercegnő volt. 32. Patrícia, becézve. 34. Keresgél a sötétben. 33. Kárt okozó. 38. A közepébe. 39. Kutya. 40. Skóciához tartozó szigetcsoport. 41. Csésze.

Függőleges: 2. Nagy üzlet. 3. Kopasz. 4. A méhek gyűjtik. 5. Áruba bocsát. 6. Szénhidrogén-féleség. 7. Táplálkozó. 8. Balaton melletti helység. 9. Magam. 10. Rába parti város lakója. 11. Reszket a ..., Petőfi vers. 12. Valamiről alkotott kép. 13. A poén befejező része. 17. Hármastalálat a lottón. 20. Cromwell veje volt. 22. Fehér törzsű fák ligete. 25. Település Magyarországon Celldömölk közelében. 29. ... Tibor, hazai magyar író volt. 30. Páter. 31. Népszerű svéd zenekar volt. 32. Állam Dél-Amerikában, fővárosa Lima. 33. Vél, gondol, népiesen. 35. ... Kobo, japán író. 36. Fizimiska. 41. Lekvár.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőség:
Demeter Sándor Lóránd főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina

Tördelés: **Virág Péter**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927

e-mail: unitariuskozlonny@gmail.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján: www.unitarius.org

Lapterjesztés és adminisztráció:

Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
a tárgyhó előtti hónap 20-a.

Kéziratokat nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írárok
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatja.

Unitárius Ösvény (hangoskönyv)

Az *Unitárius Ösvény* harmadik, bővített kiadásának közel négy órányi időtartamú hangoskönyve valódi újdonság az egyházban. „Megkímél” az olvasás fáradalmaitól, de megfoszt a visszalapozás és a befogadási tempó szabad megválasztásának lehetőségétől, ugyanakkor – a konkrét „beszéltség” folytán továbbértelmezetté is teszi az alapszöveget.

Az *Unitárius Ösvény* unitárius fiatalok és kevésbé fiatalok identitás-erősítő kiadványa, a hit- és eszmerendszer, illetve az egyháztörténet összefoglaló zsebkönyve – és most már CD-je is. A hanganyagot az Erdélyi Unitárius Egyház és az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet közösen adta ki.

Akárcsak az előző kiadásokban, ezúttal is az unitárius hitelvek és eszmerendszer párbeszédese formájú össze-

foglalása áll a munka súlypontjában Czire Szabolcs szerkesztő-rendező tollából. Ezt vázlatos egyháztörténeti áttekintés követi: Simén Domokos és Erdő János írásait Kovács Sándor revideálta és egészítette ki. A harmadik szövegtömböt híres magyar, észak-amerikai és nagy-britanniai unitáriusok listája alkotja.

A hangoskönyvet egy kolozsvári színművész-házaspár, Bogdán Zsolt és Csutak Réka tette hallhatóvá, a kísérőzenét Ercsey-Ravasz Ferenc írta. A felvételt Solymosi Zsolt készítette a János Zsigmond Unitárius Kollégium stúdiójában. A műszaki szerkesztés Bazsó Tibort (Alias Stúdió) dicséri.

A kiadvány elegáns külleméről Könczey Elemér, Mostis Károly, illetve az IDEA Design&Print gondoskodott.

A hangoskönyv Kolozsváron, az egyházi központban kapható, de az ODFIE jóvoltából az unitárius központoként szóba jövő erdélyi városokba is eljut – nagyobb rendelés esetén.

Lapszámunk szerzői: **Andrási Erika** gyógypedagógus (Székelykeresztúr), **Balázs Tamás** lelkész (Magyarszovát), **Balogh Réka** szociális munkás, **Blénessi Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **B. Pál Annamária** (Korond), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Gergely Noémi** egyetemi hallgató (Székelyudvarhely-Kolozsvár), **Kecskés Noémi** tanárnő (Marosvásárhely), **Kedei Orsolya** diák (Marosvásárhely), **Lőrincz Márta** titkárnő (Korond), **Makkai-Ilkei Ildikó** lelkész (Bencéd), **Máté Ilona** énekes (Homoródszentpéter), **Mikó Ferenc** gy. segédlelkész (Székelykeresztúr), **Nagy Endre** lelkész (Dicsőszentmárton), **Nagy Henrietta** (diák, Székelykeresztúr), **Nagy Vanda** diák (Székelyudvarhely), **Pavelka Attila** kórházlelkész (Marosvásárhely), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy-Szászrégen), **Sándor Szilárd** lelkész (Jobbágyfalva-Nyárádszereda), **Simó Melinda** pszichológus (Homorodjánosfalva), **Szentgyörgyi Ildikó-Tünde** tanítónő (Székelyfalva), **Udvari Margit** ny. óvónő (Magyarsáros)